

Foto: OK (R) Conrad Rye-Holmboe (TMBN søk Flathøi)

ÅRSRAPPORT EKSPLOSIVRYDDING HJERKINN PRO - 2012

Resultater eksplosivrydding

Prosjekt 2495086 Hjerkin PRO/
Prosjektleder eksplosivrydding
Ole Petter Gundersen

Årsrapporten beskriver forberedelser, gjennomføring og etterarbeider for årets eksplosivrydding. Av resultatene fremgår en detaljert fremstilling for hver ryddeuke, samt totalt for året. Andre aktiviteter knyttet til eksplosivryddingen er også beskrevet. Rapporter eller utredninger knyttet til disse aktiviteter er ikke vedlagt.

Forord

Ifm Stortingets vedtak om etablering av Regionfelt Østlandet (RØ) i Åmot kommune (23. mars 1999), ble det samtidig vedtatt at Hjerkinn skytefelt skulle legges ned som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell. Bruken av Hjerkinn som skytefelt ble forutsatt avvirket etter hvert som RØ ble operativt. All militær skyte- og øvingsaktivitet på Hjerkinn ble avvirket i løpet av 2008.

I brev av 27. mai 2003 ble Hærstaben av daværende Forsvarets overkommando/ Fellesstaben gitt i oppdrag å sørge for at det ble utarbeidet en militær oppryddingsplan for Hjerkinn skytefelt. Uten følgeskriv ble dokumentet 03. juli 2003 oversendt daværende KAMPUKS, som da ble gitt oppdraget av Generalinspektøren for Hæren. RSF Hedmark/KAMPUKS/Østerdal Garnison utarbeidet på dette grunnlag, Militær ryddeplan, som omhandlet eksplivrydding. Denne var klar 2004, med planlagt start i 2005, og avslutning i 2027. For utarbeidelse av Totalprosjekt (TP), ble planen brukt av FB som et av grunnlagsdokumentene.

Forsvarsbygg fikk 24. september 2004 i oppdrag fra Forsvarsdepartementet om å etablere et TP for tilbakeføring av Hjerkinn skytefelt til sivile formål. Oppdraget innebar også å se på muligheten av å redusere prosjektets tidsmessige omfang. TP-dokumentet ble underskrevet 14. januar 2005 og bestod da av to delprosjekter:

✚ Delprosjekt eiendom, bygg og anlegg (EBA). Fjerning av bygg og anlegg, reparasjon av terrengskader, håndtering av forurensning og avviking av sivile avtaler.

✚ Delprosjekt eksplivrydding. Rydding av hele skytefeltarealet for ammunisjonsrester og blindgjengere.

På grunn av usikkerhet om ryddebehovet, både ut fra hva som faktisk finnes, og ut fra hva som kan betraktes som et sikkert nok ryddenivå, ble budsjettet for eksplivrydding fordelt på to faser. Fase 1, hovedtyngden av prosjektet, skulle gjennomføres fra 2006 til 2012. Fase 2, ville da i hovedsak omfatte gjenværende eksplivrydding og fjerning av vegsystemer, og var forutsatt gjennomført i perioden 2013-2020. Tiltak som nå iverksettes i fase 2 blir basert på erfaringer fra fase 1, samt fortløpende vurderinger av resultater. Som det ser ut i dag vil ressursbehovene for eksplivrydding være på minst samme nivå som i fase 1.

Eksplivryddingen i 2012 foregikk i områdene Grisungdalen, Svånådalen, Grøndalen og Storranden. Mengden av blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel var noe mindre enn i 2011. Rydding av fjellplatået Flathøi 1700 moh ble påbegynt i år. Helikopter ble benyttet i to uker for ut- og inntransport av ryddemannskaper med vellykket resultat. Sen snøsmelting på våren og tidlig snø på høsten hemmet ryddingen noe. Ryddet område i år er 25,4 km², som er litt mindre enn året før. Effektive dagsverk i felt er 2612, som er et meget godt resultat. Dette er på nivå med det som er beregnet behov for påfølgende år i fase 2 av prosjektet. Totalt er det nå gjennomført 1., 2. og 3. gangs søk av i alt 190,1 km². Bruk av skytefelthund med prioritet til rydding av bomblet rundt HFK-sletta sluttføres sommeren 2013.

Ressursdialog og forutsigbarhet på støtten til Hjerkinn PRO er kommet inn i en meget god rytme. Det lover godt i forhold til de behovene som er beskrevet for nødvendig fremdrift i fase 2. Alle rydderesultater blir vurdert i samarbeid med FFI hvert år, og danne grunnlag for kommende års ryddeplan og tiltak. Dette er meget viktig og nødvendig for en effektiv og best mulig ressursutnyttelse.

Siste punkt i denne rapporten gir en oppsummering av årets ryddeseson.

Hamar, 20. februar 2013

Håndskrift 	Håndskrift
Odd-Erik Martinsen Senior Prosjektleder	Ole Petter Gundersen Prosjektleder Eksplivrydding

---

Innhold

1 Situasjon	4
1.1 BAKGRUNN	4
1.2 OPPDRAG I FSJ VP 12	4
1.3 FB ROLLE	4
1.4 MILITÆR AKTIVITET PÅ HJERKINN 2012	4
1.5 ERK SJEFER 2012	4
2 Oppdrag 2012.....	5
3 Utførelse	5
3.1 INTENSJON	5
3.2 PLAN.....	6
4 Administrasjon og forsyningstjeneste.....	7
4.1 PERSONELL	7
4.2 SANITETSTJENESTE	8
4.3 MATERIELL	9
4.4 TRANSPORT OG VEDLIKEHOLD	9
4.5 SIKKERHET	11
4.6 VILLREINJAKT	12
4.7 FORLEGNING, FORPLEINING OG EBA	12
4.8 ØKONOMI	12
4.9 PRESSE OG INFORMASJON	12
5 Kommando og kontroll	13
5.1 KOMMANDO- OG ANSVARFORHOLD.....	13
5.2 KONTROLL.....	13
6 Resultater 2012	14
6.1 UKE 25-26, 32-34, 36 OG 38 – GRØNDALEN, FLATHØI, SVÂNÅDALEN, GRISUNGDALEN OG STORRANDEN.....	14
6.2 ANDRE AKTIVITETER.....	34
6.3 DRØFTING RESULTAT EKSPLOSIVRYDDING.....	37
7 Videre framdrift.....	38
8 Oppsummering	38

---

1 Situasjon

1.1 Bakgrunn

Stortingets vedtak den 23. mars 1999 om å opprette et regionalt skyte- og øvingsfelt for Forsvarets avdelinger på Østlandet. Pkt. III i vedtaket sier: "Hjerkin skytefelt legges ned i samsvar med pkt. 7.2 i St. meld.nr.11 (1998-99) som ledd i en omfattende plan for utvidet vern av Dovrefjell gjennom Sunndalsfjella nasjonalpark, som forlengelse av Dovrefjell nasjonalpark, og landskapsvernområder vestover fra Rondane nasjonalpark, jf. Ny landsplan for nasjonalparker i St.meld.nr. 62 (1991-92)". 2006 var starten på avvikling av Hjerkin skytefelt etter 80 års drift. Hjerkin PRO er etter omstrukturering 1. februar 2008 delt i tre delprosjekt:

- ✚ Plan, miljø og sivile avtaler. Håndtering av forurensning og avvikling av sivile avtaler.
- ✚ Eiendom, bygg og anlegg (EBA). Fjerning av bygg og anlegg, reparasjon av terrengskader
- ✚ Eksplivrydding. Rydding av hele skytefeltarealet for blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel.

1.1.1 Bakgrunnsdokumenter

- ✚ FFI Rapport – Blindgjengerfaren i Hjerkin skytefelt – En statistisk analyse – Ove Dullum – FFI/Rapport-2003/01788.
- ✚ Forsvarets bruk av Hjerkin skytefelt 1923-2003 – Forsvarets etterlatenskaper blindgjengere og eksplivrester – FLO/LAND/TEKN DIV (Roseth-rapporten).
- ✚ Militær ryddeplan – Hjerkin skytefelt – oblt Gundersen, Ole Petter/HSTY/RSF Hedmark 2004.
- ✚ Totalprosjektdokument FB 2005.
- ✚ Årsrapportene for 2006-2011.
- ✚ FFI Rapport – Rydding av Hjerkin skytefelt – en statistisk vurdering – Ove Dullum – FFI/Rapport-2012/00102.

1.2 Oppdrag i FSJ VP 12

Oppdrag om støtte til prosjektet ble gitt til FSJs direkte underlagte sjefer i FSJ VP 12. GIH "Led og koordiner rydding av Hjerkin i henhold til avtale og ordre utarbeidet av Hjerkin PRO. Behov for EOD-ressurser for å gjennomføre oppdrag koordineres som nødvendig med øvrige DIF. Status rapporteres fortløpende". Øvrige: "Still ressurser til rydding av Hjerkin i henhold til avtale og ordre utarbeidet av Hjerkin PRO på anmodning fra GIH".

Generalinspektøren for Hæren (GIH) er gitt ansvaret for gjennomføringen av oppdraget. Operasjonsstøtte (OPSSTØ) i Hæren (H) har på vegne av GIH koordinert støtten fra Forsvaret til Hjerkin PRO.

1.3 FB rolle

FB/Hjerkin PRO er totalprosjektansvarlig (TP). PL Eksplivrydding leder, planlegger, koordinerer og utarbeider ordre for hver sesong på Hjerkin. Ordren er grunnlaget til sjef eksplivryddekommando (ERK), senior hundefører og sjef eksplivryddegruppe EBA (ERG EBA) for ledelse og utførelse av oppdragene.

1.4 Militær aktivitet på Hjerkin 2012

Skytefeltet ble formelt lagt ned i 2008. Luftforsvarets øvelse Arctic Tiger 29. mai – 7. juni 2012 ble gitt dispensasjon til å gruppere ut 3-5 hjulgående radarkjøretøy langs Ringvegen i området Vålåsjøhøi, samt plass på verkstedområdet for kommandoplass og forsyningsinstallasjoner.

1.5 ERK sjefer 2012

- ✚ Uke 25 oblt Molberg, Asbjørn / FLO FELLESKAP AMM AMS
- ✚ Uke 26 kapt Hammer, Halvor Kobro / FLO FELLESKAP AMM AMT
- ✚ Uke 32 kapt Jarnæs, Karl Erik / FLO FELLESKAP AMM AMT
- ✚ Uke 33 OK Hoff, Jan Erik / KE MJV
- ✚ Uke 34 maj Johansen, Ove / FLO FELLESKAP AMM AMS
- ✚ Uke 36 OK Øie, Håvard / FOH
- ✚ Uke 38 oblt Molberg, Asbjørn / FLO FELLESKAP AMM AMS

2 Oppdrag 2012

Planlagte oppdrag for eksplisivrydding 2012:

✚ Sett opp ERKer og gjennomfør blindgjengerrydding 1. gangs søk i Grisungdalen og Svånådalen slik:

○ Uke 25	ma 18. jun	– fr 22/lø 23. jun	Hæren og Sjøforsvaret
○ Uke 26	ma 25. jun	– fr 29/lø 30. jun	Luftforsvaret
○ Uke 32	ma 06. aug	– fr 20/lø 11. aug	Hæren
○ Uke 33	ma 13. aug	– fr 17/lø 18. aug	Luftforsvaret
○ Uke 34	ma 20. aug	– fr 24/lø 25. aug	Hæren
○ Uke 36	ma 03. sep	– fr 07/lø 08. sep	Sjøforsvaret
○ Uke 38	ma 17. sep	– fr 21/lø 22. sep	Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Hæren

✚ Etabler og drift tre hundeevipasjer for søk etter bomblet rundt HFK-sletta, i perioden når værforholdene tillater dette, tentativt fra 4. juni og ut september måned.

✚ Sett opp ERG EBA i tiden ultimo mai til medio oktober og støtt med EOD-tjeneste slik:

- Tilbakeføring av HFK-sletta og kavaleriets anlegg på Haukberget.
- Hundeevipasjenes søk etter bomblet rundt HFK-sletta.
- Når ERK er satt opp på Hjerkinn skal sjef ERG EBA i tillegg besette stillingen som sjef sorteringsplass og NK ERG EBA besetter stillingen som EOD-operatører på sorteringsplass.

3 Utførelse

3.1 Intensjon

3.1.1 Hensikt

Ryddingen skal bidra til å redusere faren ved eksplosive etterlatenskaper til et akseptabelt nivå, med sikte på å tillate åpen sivil ferdsel og sivil arealbruk av området som dekkes av Hjerkinn skytefelt.

3.1.2 Ambisjon for prosjektet

Hjerkinn skytefelt skal tilbakeføres til en tilstand som gjør at området blir:

- ✚ En naturlig del av det nasjonalt og internasjonalt verneverdige høyfjellsøkosystemet på Dovrefjell, med alle høyfjellsøkosystemets funksjoner og opplevelseskvaliteter.
- ✚ Sikkert for allmenn ferdsel.

3.1.3 Metoder

For sesongen 2012 ble tre ryddemetoder anvendt:

- ✚ ERKen etablerte manngarder til fots i terrenget for gjennomføring av ordinær eksplisivryddingen. Dette er eneste aktuelle metode da ny skade ikke skal påføres naturen. Militære avdelinger er en forutsetning. Manngarden støttes av kjøretøy for utkjøring av oppsamlede ammunisjonsrester og søppel, samt for sanitetstjeneste. For transport av personell ut og inn av feltet ble både kjøretøy og helikopter brukt.
- ✚ Søk etter bomblet rundt HFK-sletta ble utført med tre hundeevipasjer støttet av EOD-operatører.
- ✚ Alle prosesser med å tilbakeføre anleggene på Haukberget og HFK-sletta ble utført med fjernstyrt maskinelt utstyr. ERG EBA vurderte tiltak fortløpende ved funn, kontrollerte overflater i anleggsområder og på deponier, før ev tilsåing/revegetering ble iverksatt.

Erklæringen ”klart for overdragelse til sivile formål” kan først skje etter at eksplisivryddingen, og fjerningen av infrastruktur (bygninger, veier, bruer, stikkrenner, ol) er sluttført. I TP sammenheng betyr dette år 2020.

3.1.4 Organisasjon

Organisasjon for delprosjekt eksplisivrydding/Hjerkinn PRO og basisorganisasjon for ERKen, som etableres hver ryddeuke, fremgår av vedlegg^A. Avvik fra basisorganisasjon fremgår av de ukentlige resultater.

3.1.5 Slutttilstand

Slutttilstanden er nådd når den samordnede planen for tilbakeføring er gjennomført, og prosjektet etter godkjenning fra sivile myndigheter, erklærer Hjerkinn skytefelt klart for overføring til sivile formål.

3.2 Plan

Hjerkinn PRO planla med oppsett av ERK i det antall uker som Forsvaret så seg i stand til å støtte i 2012. Behovene til FSJ VP12 ble spilt inn 6. september 2011. Målsettingen var å fortsette med 1. gangs søk i Svånådalen, Grøndalen og på fjellpartiet Flathøi. Etter koordinering med Hæren OPSSTØ ble det lagt et grunnlag for å sette opp ERKen i 7 uker. Ryddingen ble planlagt gjennomført i tre faser; forberedelser, gjennomføring og etterarbeid.

Fjerning av kavaleriets anlegg på Haukberget og tilbakeføring av HFK-sletta skulle støttes med ERG EBA, operative fra ultimo mai til medio oktober. For rydding av området rundt HFK-sletta, ble tre hundeevipasjer planlagt utdannet og sertifisert ila vinter/vår 2012. ERG EBA skulle støtte hundeevipasjene ved behov. Alle tiltak på Haukberget og HFK-sletta er ment å slutføres høsten 2013. Utenom eksplisivryddingen var følgende arbeider/støtte planlagt:

- ✚ Fortsatt møter og arbeider i arbeidsgruppe EOD.
- ✚ Etablering og drift av mobil hundekennel på verkstedområdet / Hjerkinn skytefelt, i samarbeid med FKL FHSK.
- ✚ Forberede og støtte oppstart med rydding av skytefelt i prosjektet SØF fase 2.
- ✚ Støtte til sivile myndigheter og organisasjoner med aktiviteter knyttet til Hjerkinn skytefelt..

3.2.1 Forberedelser

- ✚ Rekruttering av personell til ERKer og ERG EBA i samarbeid med Forsvaret.
- ✚ Utarbeidelse av ordre til støttende avdelinger, sjef ERK, sjef ERG EBA og senior hundefører.
- ✚ Koordinering med deltakende avdelinger, samt drøfting av arbeidsplaner.
- ✚ Oppdatering av dokumenter som grunnlag for sikker utførelse av eksplisivryddingen
  - HMS-plan, Handlingsplan uhell/ulykker og Stående operasjonsprosedyrer (SOPer).
- ✚ Koordinering av villreinjakta i Hjerkinn skytefelt med Lesja og Dovre fjellstyrer.
- ✚ Etablere avtale med sivil lege og sivile EOD-operatører.
- ✚ Servicer og vedlikehold på kjøretøy med kvalifisert reparatørstøtte, som bidrag til sikker gjennomføring.
- ✚ NINA kartlegging av hekkeområder i ryddeområdet, oppstart mai 2012.
- ✚ Arkeolog kartlegging av fornminner i ryddeområdet, oppstart juni 2012.
- ✚ Rekognosering av ukeoppdrag for ERKene.
- ✚ Utdannelse og godkjenningsprøver for skytefelthunder, samt rekruttering av hundefører.

3.2.2 Gjennomføring

Hjerkinn PRO møtte søndag 17. juni med to prosjektmedarbeidere på Hjerkinn for å forberede mottak av ERKen. Sju ERKer ble satt opp i løpet av sommeren, en mindre enn året før. Grunnet sen snøsmelting og mye snø i fjellet, måtte alternative områder velges for uke 25 og 26. Det kunne da ikke utføres 1. gangs søk disse to ukene. I tillegg måtte halve styrken i uke 25 kanselleres, da det ikke fantes bare områder for mer en to ERGer. Overordnet plan er jo snarest å gjennomføre 1. gangs søk i hele feltet, for å få et best mulig bilde av antatt bruk, situasjon ift blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel. Grunnlaget skal brukes for videre ressursberegning, effektiv planlegging og riktige tiltak. Juli måned ble brukt for ferieavvikling. Øvrige 5 ERKer ble satt opp på høsten i ukene 32-34, 36 og 38. Oppsettet gir pauser på en uke innimellom, og er således gunstig for prosjektets ansatte. Ressurstildelingen har vært meget tilfredsstillende, og har ift effektive dagsverk i felt, vært en av de beste sesongene. Ukene på Hjerkinn ble gjennomført med mottak, innbrief, opplæring og utlevering av materiell på mandager. Tirsdag til og med fredag var ordinære ryddedager. Avslutning og vedlikehold ble gjennomført på fredag ettermiddag/kveld. Avreise fra Hjerkinn etter endt rydding har variert mellom sent fredag ettermiddag/kveld, natt til lørdag og tidlig lørdag formiddag.

Anleggsarbeidene på Haukberget og HFK-sletta med støtte fra ERG EBA kunne starte i uke 23. Etter en god sesong kom snøen allerede i slutten av uke 38. Arbeidene kunne imidlertid fortsette uten større problemer, men tidlig i uke 44 sa vinteren definitivt stopp for sikker utførelse.

Oppkjøring til sesongen med skytefelthunder startet i februar. Kun en hund og en hundefører ble byttet ut fra forrige sesong, og gjorde utdanningen for søk etter bomblet enklere. Sertifiseringsprøver ble gjennomført i skarpe treningsfelt på Hjerkin 18. juni 2012. Samtlige hunder ble i motsetning til året før, godkjent og klarert for søk etter bomblet. Hundedekningsoppgavene startet med søk rundt HFK-sletta i 19. juni, og avsluttet 2. oktober.

3.2.3 Etterarbeid

Sortering av data fra loggen med funn, avsøkte og utelatte områder vektlegges. Elektroniske kart ble oppdatert med informasjon som planlagt. Dette var klart i mars 2013. Data overleveres FFI, som støtter med å evaluere rydderesultatene. Primært skal dette resultere i en videre plan, hvor tildelte ressurser utnyttes på en best mulig måte, og samtidig styrer mot et sluttresultat som skal gi akseptert restrisiko i skytefeltet.

Sommeren 2012 ble ny særavtale om arbeidstid under blindgjengerrydding i Forsvarets skyte- og øvingsfelt innført. Denne kom brått på, og prosjektet fikk ikke forberedt implementeringen godt nok. Det har derfor vært gjort en del arbeider ila høsten og vinteren ift å finne fram til en best mulig måte å anvende denne på.

Etterfølgende punkter beskriver forberedelser, gjennomføring og etterarbeid mer inngående. Resultat og status blir beskrevet i pkt. 6.

4 Administrasjon og forsyningstjeneste

4.1 Personell

4.1.1 FSJ VP12

Innspill til FSJ VP12 ble gjort 6. september 2011. Møte med oppdragskoordinator fra Hæren Brig N, som koordinerer oppdraget på vegne av GIH og Hæren OPSSTØ, ble gjennomført februar 2012.

4.1.2 Etablering av ERK

Plan for tildeling av ryddeur til avdelinger var klar allerede i januar 2012. Forberedelsene gikk meget bra og planleggsdelen synes nå å ha kommet inn i en god rytme. Det vart gjort et grundig arbeid fra Forsvarets side for å skaffe ryddepersonell, og ressursdialogen omkring dette er god. Som tidligere år foregår rekruttering av personell tett opp til fremmøtetidspunktet på Hjerlann, og det er fortsatt kategoriene vognførere, EOD-operatører og sanitetspersonell som er en kritisk ressurs. Noen av ukene var imidlertid helt uproblematisk. Arbeidsavtalen som er laget med tidligere soldater og ansatte i Forsvaret med vognførerbakgrunn, er til stor hjelp, det samme med rammeavtalen som er inngått med EOD-operatører, sanitetspersonell og lege. Det ble tidlig i planleggingen avtalt at Hjerlann PRO skulle skaffe leder sanitet og lege for alle ukene. Med hensyn til EOD-operatører, vognførere og sanitetspersonell nivå 3, skulle Forsvaret stille det som var mulig, og Hjerlann PRO dekke opp resten via inngåtte avtaler med sivile. For detaljer omkring oppsett og bemanning, se pkt 6 i rapporten. Planlagt fremmøte de enkelte uker fremgår av tabellen under.

[illegible]

4.1.3 Etablering av hundelag

Forsvarets hundescole (FHSK) har ansvaret for skytefelthundene, administrerer hundeførerne, og står for utdanning av ekvipasjene. Utfordringen med å oppbevare tjenestehundene i kennel etter endt daglig tjeneste på Hjerkinn, ble løst ved at mobil kennel ble satt opp på Hjerkinn våren 2012. Hjerkinn PRO sto for etableringen, tilrettelegging med bo-konteinere og forpleining for hunderøkterne. FHSK stilte røktere, som gjennom hele sesongen har hatt ansvaret for hundene etter endt tjeneste på hverdager og i helgene. Det har til en hver tid vært to røktere til stede på Hjerkinn. Som nærmeste foresatt for røkterne på kveld og i helger, ble det brukt hjemmevakter, som rullerte mellom personell i Hjerkinn PRO og hundeførere. Ordningen har vært meget vellykket. Kennelen på Hjerkinn har vært godt fulgt opp av FHSK med veterinær.

4.1.4 Arbeidsplan

Arbeidsplan for ERKen var satt opp av Hjerkinn PRO fra mandag 0730 tom fredag 1900. Denne fulgte med som vedlegg til utkast ryddeordre 2012. I ordren ble avdelingene anmodet om å gjennomføre lokale drøftinger. Reise til og fra Hjerkinn har delvis foregått utenfor oppsatt arbeidstid. Avreise fra Hjerkinn har variert mellom fredag ettermiddag/kveld, natt til lørdag, og tidlig lørdag formiddag. Fram til 29. juni hadde ERKen felles arbeidstid til 2030 på mandager, og til 1900 på fredager. Tirsdager – torsdager hadde følgebefal arbeidstid til 1800, EOD-operatører og sanitetspersonell til 1900. EOD-operatører og sanitetspersonell har noe lengre arbeidstid p ga sprengning av funn etter avsluttet manngard hver dag. Hundeførere har hatt arbeidstid fra 0730-1530 mandag til fredag. I tillegg er noe overtid brukt.

Tiden etter 29. juni har vært planlagt med bruk av ny særavtale om arbeidstid under blindgjengerrydding i Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Avtalen ble klar midt i sommerferien, og kom noe brått på. Kjennskapen til denne var derfor noe mangelfull hos alle parter. Erfaringen så langt er at den vil gi langt større handlingsrom ift å utnytte tiden i skytefeltene mer effektivt. Neste år planlegges det med at ERKen skal være på plass og klar for opplæring mandag morgen 0730. Eksplisvryddingen kan da starte allerede etter lunsj på mandager, og gi 4,5 effektive ryddedager pr uke, samtidig som dagene også kan utnyttes bedre. Dette vil også omfatte skytefelthund, men hundene har ikke kapasitet / utholdenhet til å jobbe effektivt «lange» dager hele uka.

ERG EBA hadde oppstart arbeider 0700 på mandager, med arbeidstid inntil 2200 tom torsdag, og fram til 1530 på fredag. Disse var satt opp med vakt utenom arbeidstid (VUA). Uke 29 og 30 var aktivitetsfri periode, og brukt for ferieavvikling. Ny særavtale ble også implementert og brukt på ERG EBA.

4.1.5 Deltakende avdelinger

Bemanning av ERKen de forskjellige uker fremgår av pkt 6 i rapporten.

4.1.6 Velferd

Hjerkinn PRO har prioritert innendørs forlegning og god forpleining til alle ryddemannskaper. Ref. tilbakemelding fra avdelinger, så har vi lyktes bra med dette. Velferdstiltak forøvrig har vært:

- God tilgang på TV i forlegninger og fellesrom.
- Gratis frukt/snacks/forfriskninger to dager i uka, samt ferskvarer servert i felt to dager hver uke.
- Kioskutsalgs ved Hjerkinnhus Hotell AS.
- Fiskestenger og gratis fiskekort, samt div utstyr for ballspill.
- Trimrom med muligheter for innendørs styrketrening på verkstedområdet.

4.2 Sanitetstjeneste

Sanitetstjenesten har vært ledet av leder sanitet og lege. Lege var i utgangspunktet leid inn på rammeavtale inngått av FB. Denne legen ble ikke tilgjengelig på høsten for ukene 32-34, 36 og 38. På kort varsel bemannet FSAN disse ukene. Dette var meget bra levert av FSAN. Leder sanitet og vognfører på sivil ambulanse ble leid inn alle uker. Dette var bestemt etter koordinering med HST. Sanitetspersonell nivå 3, og vognførere på militær ambulanse MB300 har vært besatt ved en kombinasjon av innleid personell på rammeavtale, personell fra Forsvaret, og personell på arbeidsavtale med Forsvarsbygg. Avtalen med sivil ambulanseselskap fungerer meget tilfredsstillende. Uansett ønsker Hjerkinn PRO primært støtte fra Forsvaret. Leie er kostbart, og treningen dette gir, kunne med fordel vært gitt til eget personell.

- ✚ Sykestue med daglig visittid 0700-0730 og 1900-1930 i bygning 002 - Velferdsbygg.
- ✚ Legen hadde i år noen flere tilfeller hvor pasient måtte sendes til sykehus for sjekk/oppfølging. Dette var i hovedsak med bakgrunn i forhold som hadde oppstått før fremmøte på Hjerkinn. Hyppigst forekomst av problem var på bevegelsesapparatet og forkjølelse, samt noen tilfeller av tilløp til diare.
- ✚ Fysisk form og generell helsetilstand har variert noe fra uke til uke. Antall delvise og syke er imidlertid vesentlig lavere enn for de foregående 3 år. Dette har vært en meget positiv utvikling. Men noe økning på antall delvise var det utover høsten også i år. Tabellen under viser antall tapte dagsverk pr uke.

Uke / 2012	25	26	32	33	34	36	38	Sum
Syke og delvise	0	5,5	3	2	31	32	27	100,5
Delvise brukt på sorteringsplass	0	0	0	5	0	5	13	23

- ✚ De fleste tilfeller av syke og delvise har oppstått etter fremmøte, men en del personell var faktisk delvise før ankomst Hjerkinn.
- ✚ To mindre skader ble behandlet av lege og henvist til Tynset sykehus for oppfølging og kontroll.
- ✚ En pasient sendt til sykehus for overvåking og kontroll.
- ✚ Innleid helikopter er ikke konfigurert for transport av pasienter og har her kun en sekundær rolle.
- ✚ Sanitetsmateriell er rekvirert gjennom sykestue på Rena i Østerdal Garnison (ØG). Støtten derfra har vært meget tilfredsstillende. Lokale innkjøp via innkjøpsordrer på apoteker har supplert behovene.
- ✚ I tillegg til MB300-ambulanser har prosjektet leid inn en komplett sivil ambulanse. Denne disponeres av lege /sykepleier / leder sanitet /troppssjef sanitet, og har rollen som mobil hjelpeplass.

4.2.1 Hygiene

Hygienetiltakene som ble forsterket i 2009 grunnet svineinfluensaen, ble videreført i prosjektet også i år. Dette har gitt tilfredsstillende resultater. Det var enkelte tilløp til mageinfeksjon også i år, men personellet ble straks isolert på sykestue med godt resultat. For daglig renhold av dusj og sanitæranlegg på Hjerkinnhus, har utleier stått for renhold. Øvrig vask ble gjennomført av ryddemannskapene.

4.3 Materiell

FLO FORS FAVD-ØST har sikret leveranse av materiell og tjenester på en meget tilfredsstillende måte. Støtten fra avdelingen på Rena, fra depot på Dombås samt HVSKS er utmerket.

4.3.1 Intendanttjenester

Hjerkinn PRO har lagt opp en passende reserve på PBU. Dette er i hovedsak reservedeler til hjelm, feltflasker, marsjstøvler, fotposer og regntøy. Hjerkinn PRO har ilet sesongen utvidet beholdningen av splintbeskyttende vester, og har nå kapasitet til å utstyre en hel ERK ved behov.

4.3.2 Sprengstoff og tennmidler

Ca 250 kg sprengstoff og tennmidler ble anskaffet i 2012. FLO FORS FAVD-ØST AMMSEKSJ-ØSTER styrer ut- og innlevering, kombinert med støtte til Sorteringsplass. Disse ga utmerket støtte i hele perioden.

4.4 Transport og vedlikehold

4.4.1 Hjul- og beltekjøretøy

Innleid verkstedpersonell utfører servicer og reparasjoner etter plan for dette fra Hæren OPSSTØ Østerdalen verksted plan- drift.

- ✚ Prosjektet hadde operativ kjøretøypark i alle ryddeukene. På det meste var det tre sammenhengende uker med rydding. I noen tilfeller må da verkstedpersonell bruke helgen for reparasjon av kjøretøyer.
- ✚ Hjerkinn PRO har 52 kjøretøy som dekker behovene både sommer og vinter. De fleste er leid fra FLO.
- ✚ B- eller C-service ble gjennomført på alle kjøretøyer. I tillegg er det gjennomført årlig ettersyn på de kjøretøyer som ikke er leid av FLO.

- ✚ Vognførerne utfører vedlikehold før, under og etter kjøring, samt periodisk hver ryddeuke.
- ✚ For å minske kostnadene på vedlikehold er det besluttet å levere inn en snøscooter, to MB300 ambulanser og to vanntanker. Traktorgraver beholdes etter at denne ble reparert ved ØG Rena.
- ✚ Verkstedtjenesten må ut på ny anbudskonkurranse for 2013 og videre.

4.4.2 Transport til og fra Hjerkinn

Transportplanlegging er delt mellom Hjerkinn PRO og støttende avdeling, dette fungerer meget godt.

- ✚ Hjerkinn PRO har vært ansvarlig for busstransportene, samt noe jernbanetransport til og fra Hjerkinn. Busser har vært innleid via avtale og godt samarbeid med Hæren OPSSTØ Østerdalen / transportleder.
- ✚ Støttende avdeling har vært ansvarlig for flytransporter samt noe buss- og jernbanetransport. Buss til/fra Bergen, fly til Værnes og tog fra / til Kristiansand ble videreført i 2012.

4.4.3 Transport under ryddeoppdrag

Prosjektet hadde ingen uhell med kjøretøy i sesongen. Målsettingen er null uhell, og prosjektet vil fortsette med å vektlegge sikkerhet under operasjonene. Skader på kjøretøy har vært begrenset, og forbruk av deler lavere enn 2011-sesongen, unntatt for motorer til BV206. De motorene som byttes er alle av gammel umodifisert type, og har kjørt distanse på mellom 15.000-20.000 km. Forbrukte deler/reparasjoner:

3 motorer BV206	2 frontruter BV206
2 belter BV206	2 varmeapparatvifter BV206
6 drivhjul og 29 løpehjul BV206	5 luftfilter BV206
6 dørstopper BV206	2 punkteringer MB240

Hjerkinn PRO har to MB240 med sivile skilter. Disse brukes av følgebefal som ofte ikke har militært kjørebrev / utdanning på MB240, samt av sivile som er på Hjerkinn og utfører oppdrag for Hjerkinn PRO. Det hadde vært ønskelig med flere MB240 med sivile skilter, men pr i dag er dette ikke mulig.

Det er nødvendig med en oppdatert prosedyre for tanking av kjøretøy. Dette skal bedre drivstoffregnskapet.

Vognførere på Scania, MB300 og BV206 er en kritisk ressurs. I 2012 er militære vognførere brukt i 53 % av tilfellene, resten har vært sivile innleide. Det er en nedgang på antall militære vognførere i 2012. Hjerkinn PRO har ment at vernepliktige soldater med riktig erfaring og bakgrunn, samt med god veiledning før og under oppdragsløsning, fortsatt skal prioriteres for oppdraget. Årets gode resultat underbygger dette.

Forbrukt drivstoff i 2012:

✚ Før ryddeperioden	1 179 l
✚ Tankelister, ryddeperioden mil kjørt med kjøreordre	9 302 l
✚ Tankelister andre (egne maskiner/kjørt og mil kjørt)	1 175 l
✚ Totalt for 2012	11 656 l

Totalt utkjørt distanse i 2012 er 26 842 km på kjøretøy med kjøreordre.

Alle vognførere har fulgt opp gitte føringer mht sikker kjøring på en utmerket måte. God oppfølging og ledelse fra følgebefal og EOD-operatører har også bidratt til dette.

4.4.4 Helikoptertjeneste

Opsjon på bruk av helikopter fra selskapet Nordlandsfly AS ble utløst også for 2012 sesongen. Støtten har vært meget god og uten forsinkelser. For ukene 32-33 ble et større helikopter brukt for løft av mannskaper til/fra området Flathøi 1700 moh. Dette var også planlagt for uke 34, men pga villreinjakt måtte dette kanselleres. Helikopter egner seg meget godt for løft av ryddemannskaper til og fra vanskelig tilgjengelig områder, og skal videreføres i 2013. Å løfte mer enn en ERG med ca 40 personell anbefales imidlertid ikke, da kostnadene vil bli uforholdsmessig høye. Helikopteret har ikke noen rolle i evakueringskjeden, kun for rekognoseringer knyttet til sikkerhet, utplassering av samband og administrativ støtte. Totalt effektiv flytid for prosjektet har vært 47 timer 55 min med lett helikopter, og 30 timer 55 min med tyngre helikopter. Ny anbudsrunde på helikopter må gjennomføres for 2013 og videre.

4.5 Sikkerhet

Ordinær eksplivrydding med ERK, søk med skytefelthund og anleggsarbeidene er gjennomført uten uhell og skader. EOD-operatører, følgebefal, hundeførere og ryddemannskaper med øvrige støttefunksjoner, har fulgt opp sikkerheten på en særdeles god måte.

Utenom gjeldende reglementer og direktiver kvalitetssikres følgende grunnlagsdokumenter før hver sesong:

- ✚ Årlig ryddeordre med vedlegg, inklusive vaktinstrukser.
- ✚ HMS-plan, Handlingsplan uhell/ulykker og SOPer.

4.5.1 Sikkerhetsbrudd

Torsdag 21. juni landet to paraglidere i skytefeltet. Stevneleder i Vågå ble kontaktet. Tiltak ift sprengning av dagens funn på kvelden ble iverksatt. Utvidet rekognosering og overvåking med helikopter ble gjort, også etter at lunte var tent ifm demolering.

4.5.2 Vakt og sikring

Vakt og sikring har vært organisert slik:

- ✚ Streifvakt/patroljerende vakt i/på alle forlegninger og kjøretøylinje nattetid når ERK er satt opp.
- ✚ Inspiserende befall (IB) fra følgebefalet når ERK er satt opp.
- ✚ Daghavende offiser (DHO) fra Hjerkin PRO og ERKen.
- ✚ Tilstedevakt / hjemmenvakt på helg hele sommeren, for å følge opp hunderøkterne.

4.5.3 Sikkerhetssamband

Flere adskilte operasjoner går nå samtidig; EBA-tiltak på Haukberget med fjernstyrte maskiner, fjerning av vegsystemer, eksplivrydding med skytefelthund og ordinær eksplivrydding med manngard. I tillegg vil det være personell tilknyttet NIVA, NINA, kulturminneregistrering og andre som har behov for å bruke sikkerhetssamband under ryddeperiodene. ICOM sikkerhetssamband var operativt hele perioden.

De to basestasjonene som er plassert på Snøhetta begynner å nå sin levetid, og er modne for utskifting. Anskaffelse av en ny basestasjon er derfor påkrevet. Dette sammen med tidligere anskaffet sambandsmateriell vil tilfredsstille kapasitetsbehovene på sambandet ut prosjektet.

4.5.4 HMS-plan

Vesentligste kontrollen som gjennomføres er forhold knyttet til sikkerhet. Dette gjøres best ved å bruke utgitt ordre, samt daglig dialog gjennom møter og oppstilling. Det har i år ikke vært registrert spesielle tilfeller med for høy fart i feltet. BVer har også i år stått igjen ute i felt på kveld. Dette sparer både personell og kjøretøy. Det har vært stans i arbeider pga tett tåke, når sikkerheten ikke kunne ivaretas på en tilfredsstillende måte. Når det ilet sommeren har vært handlefrihet ift å forlegge personell, har flere forlegninger enn nødvendig blitt tatt i bruk. Dette bedrer innelima og sikkerheten. Som del av HMS-plan ble også streifvakt på natt videreført.

4.5.5 Handlingsplan uhell/ulykker

Handlingsplan uhell/ulykker er basert på FSJs direktiv av 1. november 2007 med vedlegg, "Direktiv for håndtering og oppfølging av ulykker involverende Forsvaret". Hjerkin PRO justerer og evaluerer planen årlig. Det ble gjennomført kurs iht FSJs direktiv vedlegg G – Psykososial oppfølging på FKL FAES 10. mai 2012, kurset gikk over en dag i regi av FSAN. Det var deltakelse fra prosjektet og FKL FAES.

4.5.6 SOP

SOPer beskriver prosedyrer i alle sekvenser av ryddeoperasjonen. Disse ble oppdatert foran 2012 sesongen, og godkjent av arbeidsgruppe EOD som består av EOD-rådgiver i FB, representanter fra FKL FAES og FLO F AMM AMS. En ny SOP for HFK-sletta ble også utarbeidet. SOPer er normalt distribuert til EOD-operatørene på forhånd, men går også igjennom med dette personellet fremmøtedagen.

4.6 Villreinjakt

Rettighetene om fortsatt villreinjakt i perioden 20. august – 15. september ble avklart med Dovre og Lesja Fjellstyrene. Hjerkinn PRO avtalte områder for villreinjakt, samt tider for passering ut/inn fra feltet. Kartet som fjellstyrene gir ut til jegerne bør være av bedre kvalitet. Det er enighet om at utarbeidelsen av kartene skjer i samarbeid med fjellstyrene som nå, men at Hjerkinn PRO produserer de. Det blir løsningen for 2013.

4.7 Forlegning, forpleining og EBA

4.7.1 Forlegning og forpleining

Det gode samarbeidet med nytt vertskap på Hjerkinnhus Hotell AS fortsetter. Forlegning og forpleining av soldater blir meget godt ivaretatt. Løsningen fungerer meget bra, og blir videreført for fase 2 av prosjektet. Tørkemulighetene på Hjerkinnhus er begrenset. Det skal nå gjøres tiltak for å bedre dette.

Befal og sivile var forlagt og forpleid via kontrakt med Hjerkinn Fjellstue & Fjellridning AS, Hageseter Turisthytter AS, Furuhaugli Turisthytter AS og Trolltun Gjestegård AS. Våre behov blir ofte sent klare. Dette er en stor utfordring for hoteller/turisthytter i/campingplasser i området som på dette tidspunktet er midt i den travleste turistsesongen. Beste virkemiddel her er fortsatt god og forutseende planlegging. For 2013 og videre må denne virksomheten ut på ny anbudsrunde 1. januar vinteren 2012/13.

4.7.2 Kontorfasiliteter

Da hunderøkterne i år måtte få tildelt bygning 0009 knyttet til drift av kennel, ble det nødvendig å etablere mobil kontorbrakke for sanitetspersonellet inne på verkstedområdet. FISBasis var ute av drift på forsommeren, utover det som er akseptabelt. Feilen ble etter hvert funnet og løst. FB-nett har fungert lite tilfredsstillende, da hastigheten/båndbredden har vært svært lav. Trådløst bredbånd på verkstedområdet fungerer tilfredsstillende, men ny og billigere leverandør skal vurderes. Kontorfasilitetene er dekkende for alle våre funksjoner. Det ble sommeren/høsten 2012 gjennomført oppgradering av adgangskontrollen på verkstedområdet. I tillegg ble alarmanlegget på Iglo Storranden fornyet.

4.8 Økonomi

4.8.1 Belastning av felles WBS-element i Hæren, Sjøforsvaret og Luftforsvaret

H, S og L har egne WBS-elementer som støttende avdelinger belaster når de støtter prosjektet. Avdelingene rapporterer iht arbeidsplan, utarbeidet økonomivederlegg fra Hjerkinn PRO, samt påløpte ekstra kostnader som f.eks buss- og flytransporter. FKL FHSK fakturerer FB direkte for drift av hundeevipasjene. Fakturering av FB fra H, S og L skal komme som et resultat av belastningene gjennom året. Fakturering skjer en gang i året, som regel i desember måned. Faktureringen i år var noe forsinket og L sine kostnader kom ikke med på årets regnskap, dette må forbedres. Kommunikasjon med, og støtten fra H, S og L er meget god.

4.8.2 Budsjett og forbruk

Hjerkinn PRO dekker alle ekstraordinære utgifter i fm ryddeoppdraget. Grunnlønn for befall og sivile samt dagpenger for soldater, betales av støttende avdeling. Totale kostnader blir derfor ikke synliggjort gjennom Hjerkinn PROs prosjektrengsrap. Budsjettet er justert fortløpende gjennom året. Forbruket på delprosjekt eksplisvrydding 2012 er 18,4 MNOK, eksklusive FB sine gjennomføringskostnader. Totale kostnader for Hjerkinn PRO 2012 var 54,5 MNOK.

4.9 Presse og informasjon

Senior Prosjektleder Hjerkinn PRO Odd Erik Martinsen er prosjektets pressetalsmann. Media har også i 2012 sesongen hatt en meget positiv tilnærming til tilbakeføringsprosjektet, og prosjektet har en aktiv tilnærming til sitt omdømme og omverdenen. Mediene orienteres regelmessig om milepæler i prosjektet, og interessen har vært stor. Interessen for både bruk av skytefelthund, samt bruk av fjernstyrte maskiner på kavaleriets anlegg på Haukberget, utspreddning av olivin fra helikopter, samt den ordinære eksplisvryddingen har vært omtalt i

presse og media ved flere anledninger, både lokalt, regionalt og nasjonalt. I tillegg har skyttelordningen med buss vært mye omtalt. Spennvidden i kontaktene har vært stor, fra små lokale aviser som Folldals Marked til nasjonale medier som Vi Menn. Prosjektet er opptatt av å ha en åpen og tilgjengelig holdning til mediene.

Informasjon om Hjerkin PRO, se: www.forsvarsbygg.no/hjerkin

4.9.1 Besøk

Ifm alle besøk forsøkes det å presentere prosjektet på en best mulig måte. Hjerkin PRO bruker også denne muligheten til å fremheve den meget gode innsatsen som de militære avdelingene står for. Besøk i 2012:

- ✚ Leder Oppfølgingsenheten Frisk tirsdag 26. juni (støtter med sanitetsressurser der hvor avdelinger ikke har tilstrekkelig antall nivå 3, samt fast leder san og sivil ambulanse med vognfører).
- ✚ Major Arild Ingdal fra Hæren OPSSTØ torsdag 28. juni. Generell info om prosjektet samt diskusjoner omkring oppdragsavklaring og fremtidig planlegging av oppdraget på Hjerkin.
- ✚ Major Stueland, veterinær FKL FHSK inspiserer kennel, hunder og hundetjenesten, torsdag 28. juni. Alt funnet i orden og iht.
- ✚ Brigader Rydning, sjef FKL besøkte prosjektet 24-25. september. Generell info om prosjektet samt diskusjoner omkring oppdrag med vekt på skytefelthund og fremtidig planlegging av oppdraget på Hjerkin og SØF fase II. Sjef FHSK med to befal deltok sammen med sjef FKL. Artikkel om skytefelthund ble laget og lagt ut på Forsvarets intranett..
- ✚ FFI, med hovedvekt på fjernstyring av maskiner og utstyr
- ✚ Skoleklasse med studieretning «Bygg og anleggsteknikk» ved Nord-Gudbrandsdal vidaregåande skule, avdeling Hjerleid. Fokus på anleggsdrifta og fjernstyring.

5 Kommando og kontroll

5.1 Kommando- og ansvarsforhold

5.1.1 Kommandoforhold

- ✚ Ved ankomst Lufthavn Værnes ble FB Hjerkin PRO gitt taktisk kommando (TAKOM).
- ✚ For øvrige avdelinger ble TAKOM gitt FB Hjerkin PRO ved ankomst Hjerkin.
- ✚ PL Eksplivrydding utøver denne kommandoen under ryddeperiodene.

5.1.2 Ansvarsforhold

- ✚ PL Eksplivrydding Gundersen, Ole Petter planlegger og leder gjennomføringen, støttet av Eksplivfaglig rådgiver, major Pettersen, Frank Robert og driftskoordinator Nyhagen, Frode.
- ✚ PL Eksplivrydding, har hatt det overordnede sikkerhetsansvaret for all pågående aktivitet i feltet.
  - ERKen, ERG EBA og hundeførerne er underlagt PL Eksplivrydding Hjerkin PRO.
  - Sjef ERK og sjef ERG EBA er ansvarlig for den fagmessige delen av eksplivryddingen, og er utøvende ledd for denne.
  - Lagfører hund er ansvarlig for den fagmessige delen av søk med hund etter ekspliv.

5.2 Kontroll

5.2.1 Samband

- ✚ ICOM har vært benyttet som sikkerhetssamband. Dette har fungert meget tilfredsstillende. Noen problemer med basestasjonene på Snøhetta som produserer mye støy (kanal 1 og 2). Bytte skal vurderes.
- ✚ FISBasis, FB-nett og trådløst bredbånd er tilgjengelig på etablerte kontorer for Hjerkin PRO.

5.2.2 Koordinering og vakthold

- ✚ Koordineringsmøter ble gjennomført daglig 0730 tirsdag tom fredag i møterom bygning 0008.
- ✚ Daghavende offiser, inspiserende befal og streifvakt var etablert hver dag under ryddeukene.
- ✚ Hjemmevakt i helger for ivaretagelse av drift hundekennel med hunderøktere.
- ✚ Vakthold ut-/innpassering i skytefeltet hver dag hele sommeren ved innleid vaktelskap.

---

6 Resultater 2012

6.1 Uke 25-26, 32-34, 36 og 38 – Grøndalen, Flathøi, Svånådalen, Grisungdalen og Storranden

6.1.1 Plan

Alle ukene skulle benyttes til 1. gangs søk i Svånådalen og Flathøi. Grunnet sen snøsmelting ble innledningen på ryddesesongen ikke som forventet. I uke 25 måtte to ERGer fra Sjøforsvaret kanselleres da det ikke fantes egnede områder å sette disse inn i, de to resterende ERGene ble brukt i Grisungdalen og på Storranden. For uke 26 var forholdene litt bedre, men ga fortsatt rom for kun to ERGer i Svånådalen, mens de to andre måtte brukes i hhv Grisungdalen og på Storranden.

6.1.2 Vær og føre

I uke 25 var ca 50-60 % av terrenget i Svånådalen dekket av snø. Værforholdene for øvrig var gode på forsommeren. Ukene etter sommerferien var preget av svært vekslende værforhold. Tåke og regn resulterte i noe tap av tid i uke 33, mens det i uke 34 var snøfall i høyder over 1100 moh, bl.a i Svånådalen. Omgruppering av ryddemannskaper resulterte i noe tapt tid.

6.1.3 Generelt om ryddeoperasjon

Fortsatt er det behov for sivilt innleid sanitetspersonell, helikopter, EOD-operatører og vognførere. Noen av disse støttefunksjonene kan stille på kort varsel, gjør en meget god jobb, og er en fleksibel og god løsning for prosjektet. Det ville imidlertid vært enklere med militært personell, som også ville gitt god trening for disse. De uker ERKen var satt opp har prosjektet vært til stede med minimum PL Eksplivrydding, EOD-faglig rådgiver, Driftskoordinator og mekaniker. For resten av sesongen har vi hatt en mann som tilstedevakt.

Foran hver sesong gjøres det en utmerket jobb av koordinatorene i H, S og L. Noen avklaringer kunne vært gjort tidligere, ved gjennomføring av f.eks en oppdragsavklaring/ressursdialog. Dette må imidlertid initieres av oppdragsgiver. For 2013 sesongen er dette godt ivarettatt ved bl.a med et arbeidsmøte allerede i oktober 2012. God planlegging er nødvendig da prosjektet har mange rammeavtaler om leveranser å forholde seg til.

Grunnet bl.a kritiske ressurser som EOD-operatører og vognførere, vurderes nødvendig bemanning fortløpende. ERG EBA bemanner f.eks sorteringsplassen i ERKen de ukene den er satt opp, samtidig støtter de hundelagene. Enkelte ganger kan sivile innleide vognførere ha utsjekk på både BV206 og Scania. I de tilfeller kan en vognfører dekke to funksjoner. Reglementet gir rom for en min bemanning av ERGer og sorteringsplass. I noen tilfeller er dette løsningen, men sikker gjennomføring har prioritet en. For 2013 er enkelte uker planlagt med kun to EOD-operatører på sorteringsplass, en kl I B og en kl III.

All rydding i 2012 har foregått i områdene Svånådalen, Grøndalen, Grisungdalen og Storranden. Foran hver ryddeuke ble ryddeteiger for ERGene rekognosert av EOD-faglig rådgiver. Årets rydding bestod i hovedsak av 1. gangs søk. Et område i Svånådalen og et på Storranden ble ryddet for 2./3. gang grunnet snøforholdene i Svånådalen. Rydding av plataet på Flathøi 1700 moh ble støttet med helikopter for løft av ryddemannskaper, dette var meget vellykket. Erfaringsmessig må rydding i disse høyder gjennomføres tidlig i august pga værforholdene. Dette snauet tidsvinduet gjør at prosjektet planlegger med to sesonger til på plataet.

Under to av ukene på høsten la det seg snø ca 1200 moh, og berørte ERGer måtte gis nye oppdrag. Godt ledet omgruppering ga lite tidstap. Funn av blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel er på nivå med tidligere år. Avsøkt område på 25,4 km² er et meget tilfredsstillende resultat vs 2612 effektive dagsverk i felt. Området er som ventet litt mindre enn fjoråret med 3042 effektive dagsverk i felt. Utenom ordinær rydding ble et stridsvognvrak i Grisungdalen ryddet ut av feltet 20. og 21. februar, med utmerket støtte fra FKL FLS.

Dokumentasjon av rydderesultater ble fulgt opp hver dag. GIS ble da oppdatert med sporlogg og funnpunkter fra GPSene. GPS er EOD-operatørenes og følgebefalens verktøy for registreringer av funn og avsøkt område. Funnpunktene følges opp med en oppdatering av GIS ved å legge inn tid, sted, beskrivelse av type blindgjengere og posisjon. De fleste blindgjengere blir i tillegg fotografert. Utskrift av resultater ble daglig presentert for ERGene.

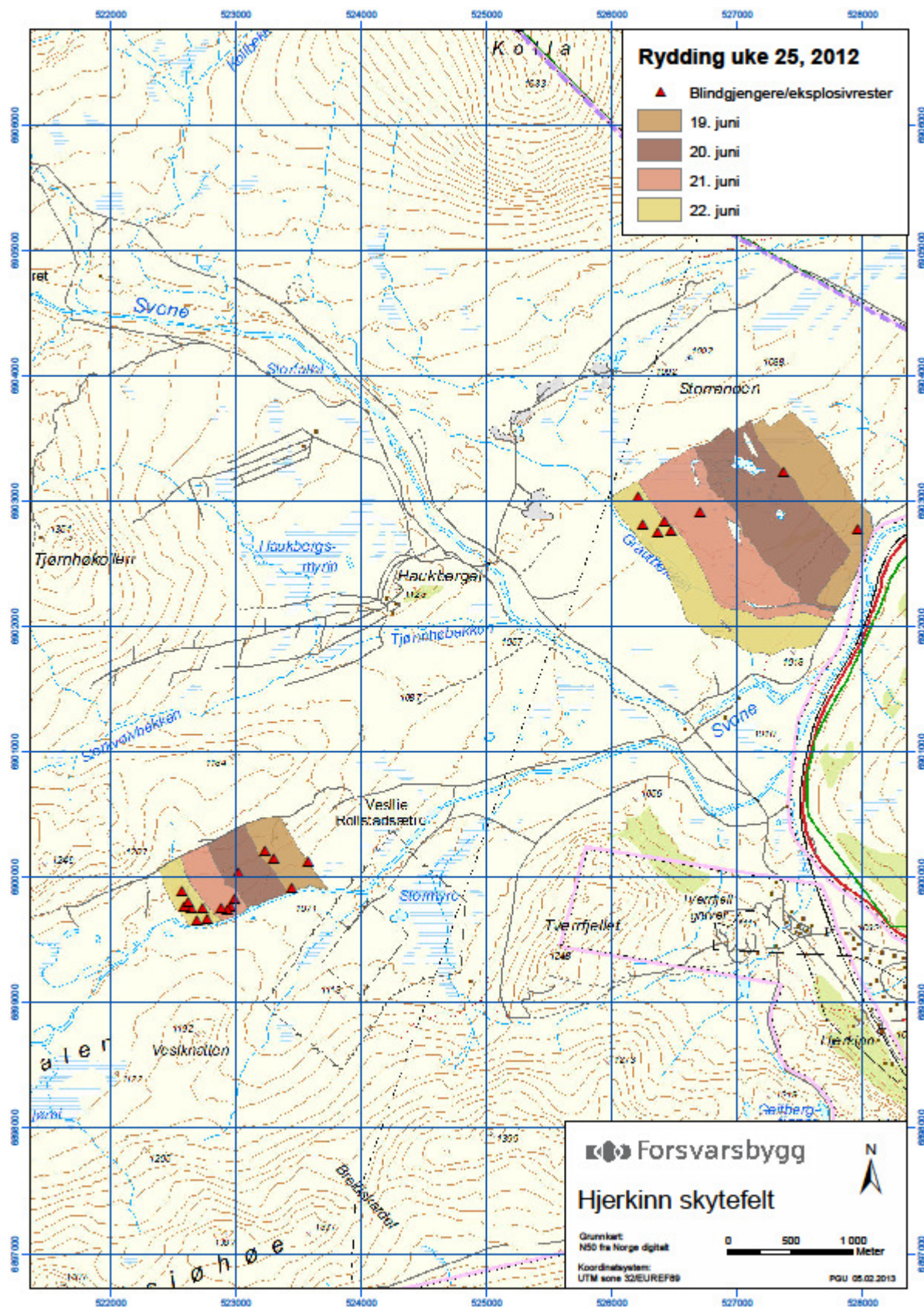

6.1.4 Uke 25 – Grisungdalen og Storranden

Ledelse	Sjef ERK oblt Molberg, Asbjørn – FLO F AMM AMS.						
Bemanning	Ryddemannskaper – Brig N / 2Bn Følgebefal – Brig N / 2Bn Leder sanitet, vf sivil ambulanse, VF'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og Brig N / PBN VFere BV206 – Brig N / 2Bn VF'ere Scania – Brig N / 2Bn Sjef ERK og EOD-operatører – FLO F AMM AMS, SSK KNMT DFS, 137LV, Hæren OPSSTØ og FLO FORS FAVD-TRØNDELAGE En sivil innleid EOD-operatør en dag, av 8 totalt Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST Lege – AIØ AS Helikopter – Nordlandsfly AS. Avvik fra anmodet støtte: - 2 ryddemannskaper $\approx$ 1 % - 2 komplette ERGer (60 ryddemannskaper kansellert grunnet sen snøsmelting) - 2 EOD-operatør - 1 følgebefal.						
Innrykk	Komplett innmeldt styrke møtte mandag 18. juni. Meget ryddig og rask etablering av ERKen. Innbriefe, opplæring og forberedelser gjennomført etter plan.						
Vær og temperatur	Mellom + 2 og + 17 °C. Værforholdene var bra, delvis skyet oppholdsvær hele uken, bortsett fra innrykksdagen. Gjennom uka var det lave temperaturer på morgenen, men dette bedret seg vesentlig utover dagene.						
Utførelse	Utført med 2 ERGer a 29 ryddemannskaper, tirsdag tom fredag 1730, ERK 91 totalt. Avvik effektive dagsverk for ryddemannskaper grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein: - 251 dagsverk (inkluderer kansellering av to komplette ERGer 240 dagsverk). Helikopterstøtte, effektiv flytid: 7 t 40 min. To ERGer fra Sjøforsvaret ble kansellert grunnet sen snøsmelting i skytefeltet. Prioritert område i Svånådalen var ikke tilgjengelig grunnet snødekte områder. Ryddingen ble utført etter justert plan med en gruppe i Grisungdalen og en på Storranden. Dette er områder som er ryddet minst en gang, men som skulle ryddes minst en gang til i en senere fase. Antall funn, ammunisjonsrester og søppel er derfor mindre enn det vi erfarer fra områder som ikke er ryddet før. Hovedstyrken fra Brig-N Bn2 støttet av PBN opprettholdt 100 % operativ styrke gjennom hele uken, dette er noe utenom hva som er normalt. Selv om ERKen kun ble valgt å settes opp med to ERGer, ble oppstarten på årets sesong meget tilfredsstillende, dette ikke minst takket være en særdeles positiv og oppdragsklar styrke fra Brig-N. Avdelingen ble meget godt ledet av følgebefal og EOD-operatører. Ryddingen ble gjennomført uten uhell av noe slag.						
Avslutning	Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 22. juni 1730. Ryddemannskaper og følgebefal avmarsjerte med buss fra Hjerkinn lørdag 23. juni 0600. Fly fra Værnes 1030 til Tromsø. Buss videre til Skjold ca 1245.						
Resultat for uken	Stål (kg)	Aluminium (kg)	Kobber (kg)	Treavfall (m ³)	Søppel (m ³)	Blindgj >20 mm	Blindgj ≤ 20 mm
	0*	0*	0*	0*	0*	9	19

*Ammunisjonsrester og søppel ble ikke veid første uken.

6.1.4.1 Funn og avsøkt område i uke 25

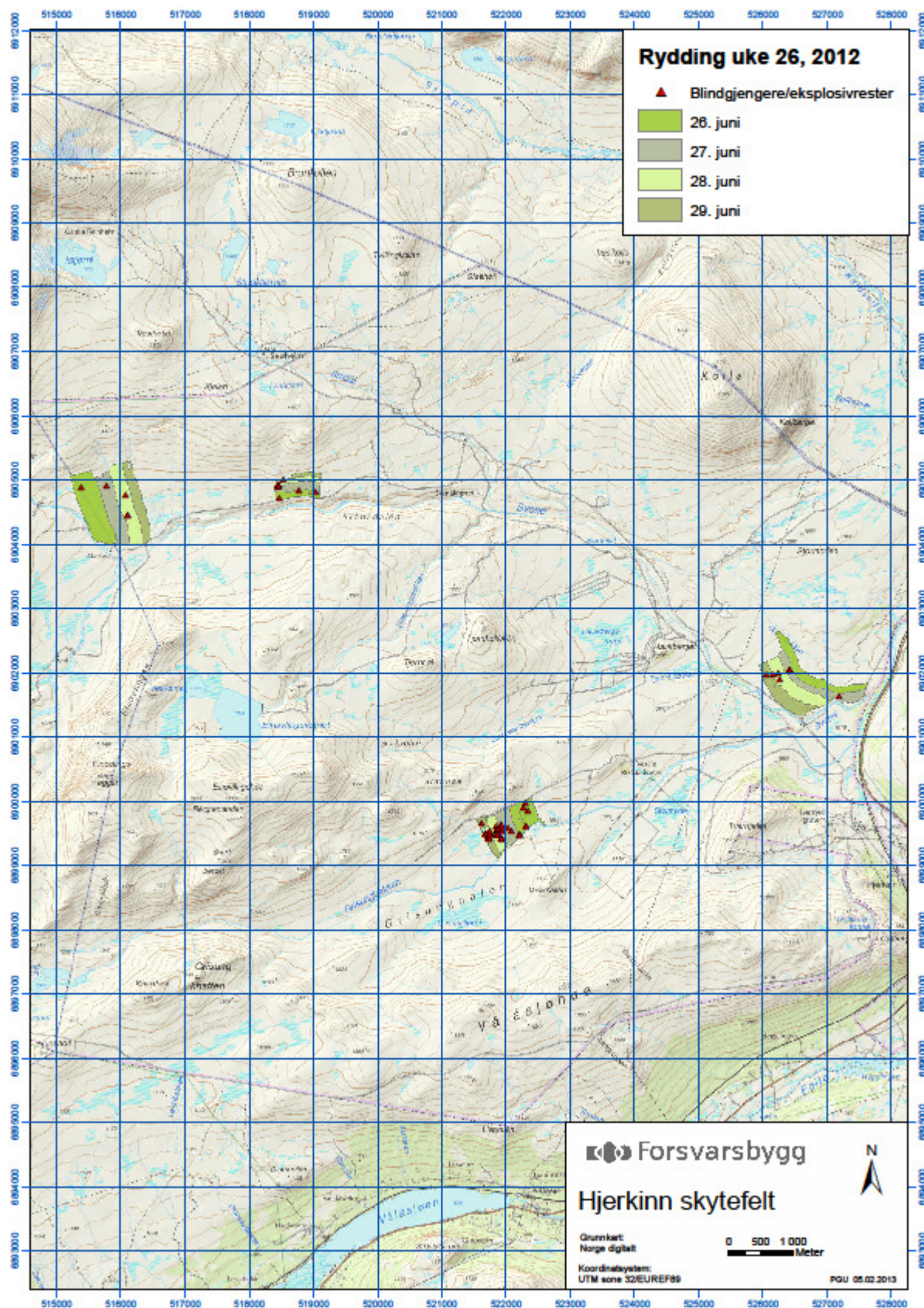

6.1.5 Uke 26 – Svånådalen, Grisungdalen og Storranden

Ledelse	Sjef ERK kapt Hammer, Halvor Kobro – FLO F AMM AMT.						
Bemanning	Ryddemannskaper – Luftforsvaret 138LV LVABN og 132LV LVABN Følgebefal – Luftforsvaret 138LV LVABN og 132LV LVABN Leder sanitet, VF sivil ambulanse, VF'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk VF'ere BV206 – Luftforsvaret 138LV LVABN og 132LV LVABN VF'ere Scania – Luftforsvaret 138LV LVABN og 132LV LVABN Sjef ERK og EOD-operatører – FLO F AMM AMT / AMF og AMS, Hæren FKL FAES, LOI, FLO FORS FAVD-TRØNDELAGE og sivile innleide 8 sivile innleide EOD-operatører av totalt 16 Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST Lege – AIØ AS Helikopter – Nordlandsfly AS. Avvik fra anmodet støtte: - 32 ryddemannskaper ≈ 26 % - 2 følgebefal.						
Innrykk	Hovedstyrken ble hentet med buss på Værnes og Ørland. Alle på Hjerkinn 1315. Innrykk og etablering av ERKen gikk meget bra. Det var en minus på ryddemannskaper tilsvarende en ryddegruppe. Det ble likevel satt opp fire ERGer da alle spesialfunksjoner som vognførere, sanitet og EOD-operatører var til stede i ERKen for å gjøre dette.						
Vær og temperatur	Mellom + 4 og + 12 °C. Værforholdene var bra med delvis skyet oppholdsvær hele uken, med unntak av fredagen med lett regn. Noe vind, men dette påvirket ikke resultatet.						
Utførelse	Utført med 4 ERGer a 22 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 29. juni 1730, ERK 139 totalt. Avvik effektive dagsverk for ryddemannskaper grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein: - 144,5 dagsverk. Helikopterstøtte, effektiv flytid: 11 t 50 min. Ryddingen er gjennomført etter justert plan, da det kun var plass til to ERGer i Svånådalen grunnet sen snøsmelting. De to andre ERGene ryddet i Grisungdalen og på Storranden. En ERG gjennomførte førstegangs søk i Svånådalen. Hovedstyrken fra 132LV LVABN og 138LV LVABN fortsatte den gode trenden fra forrige uke med så å si fullt operativ styrke hver dag. Det var noen få delvise, samt noen permitterte under veis grunnet dimisjon fra førstegangstjeneste. Det ble gjort funn av blindgjengere i tidligere ryddede områder, dette var forventet og iht tidligere erfaringer. Resultatet er også sammenfallende med de beregninger og vurderinger som er gjort av FFI i samarbeid med prosjektet. Ryddingen ble gjennomført uten uhell av noe slag.						
Avslutning	Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 29. juni 1730. Hovedstyrken fra 138LV avmarsjert med buss til Ørlandet fredag 29. juni 1815, mens 132LV overnattet på Hjerkinn og avmarsjerte med buss til Værnes lørdag 30. juni 0700. Fly videre til Bodø 1150.						
Resultat for uken	Stål (kg)	Aluminium (kg)	Kobber (kg)	Treavfall (m³)	Søppel (m³)	Blindgj >20 mm	Blindgj ≤ 20 mm
	9 135	0	0	1,5	3,0	38	59

6.1.5.1 Funn og avsøkt område uke 26

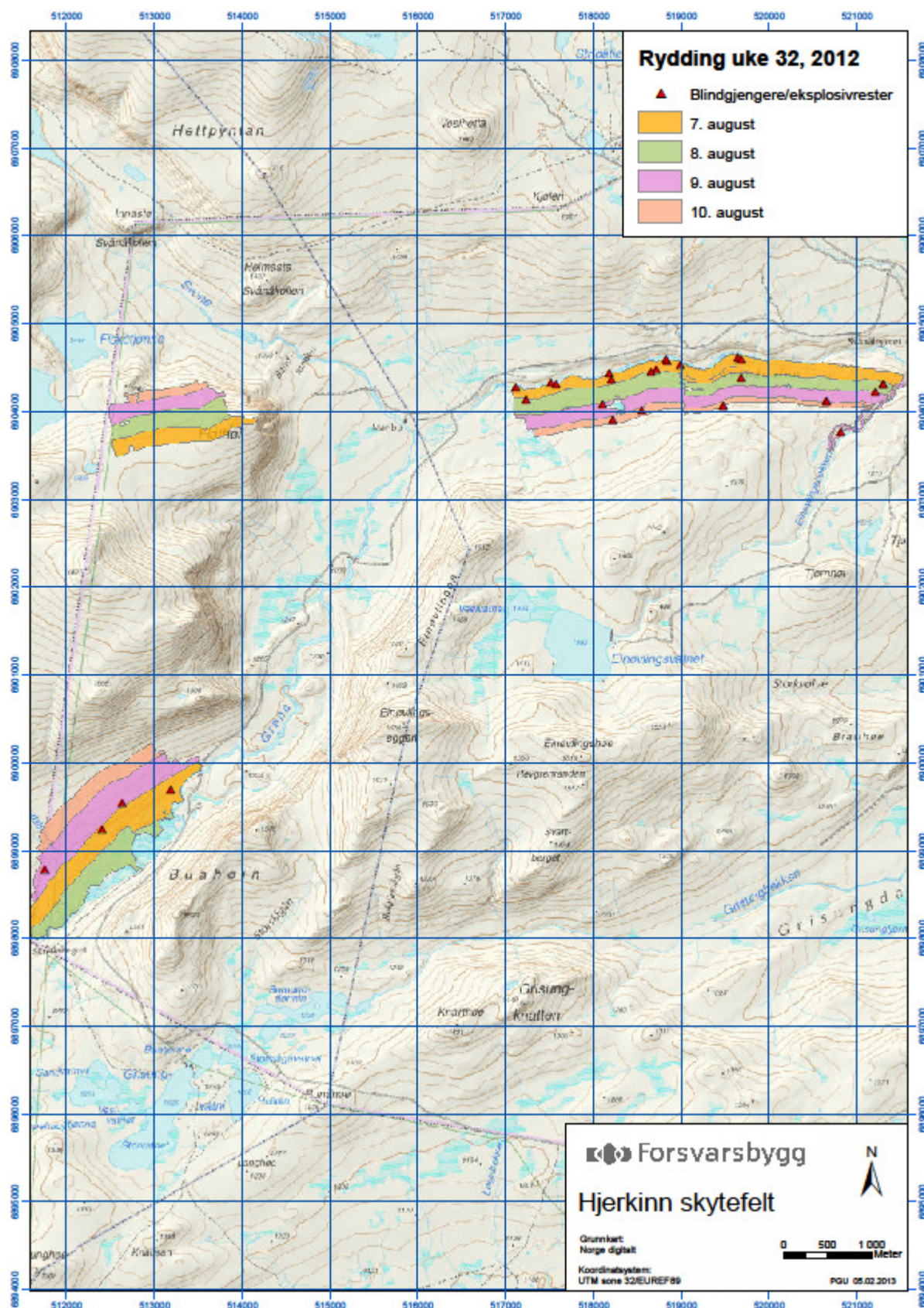

6.1.6 Uke 32 – Svånådalen, Grøndalen og Flathøi

Ledelse	Sjef ERK kapt Jarnæs, Karl Erik – FLO F AMM AMT.						
Bemannning	Ryddemannskaper – Hæren Brig-N / TMBN Følgebefal – Hæren Brig-N / TMBN Leder sanitet, VF sivil ambulanse, VF'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk, Hæren Brig-N / TMBN og sivile innleide VF'ere BV206 – Hæren HVS, FB Utv Øst, Hæren OPSSTØ og sivile innleide VF'ere Scania – Hæren Brig-N TMBN og FLO FORS FAVD-ØST Sjef ERK og EOD-operatører – FLO F AMM AMT og AMF, Hæren FKL FAES, SSK KNMT DFS, Hæren Brig-N / TMBN og sivile innleide 8 sivile innleide EOD-operatører av 16 totalt Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST Lege – oblt (R) Rød, Terje Olav / FSAN Helikopter – Nordlandsfly AS. Avvik fra anmodet støtte: - 12 ryddemannskaper $\approx$ 10 % - 1 VF Scania m/kran.						
Innrykk	Transport til Hjerkinn med buss, samt innrykk og oppsetting av ERKen gikk meget bra. Innbrief og initial opplæring ferdig 2000. En ERGer fikk opplæring på inn-/utlasting på helikopter.						
Vær og temperatur	Mellom +6 og + 14 °C. Delvis skyet med litt regn siste halvdel av uka, godt ryddevær.						
Utførelse	Utført med 4 ERGer a 27 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1500, ERK 161 totalt. Avvik effektive dagsverk for ryddemannskaper grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein: - 55 dagsverk. Helikopterstøtte, effektiv flytid: 15 t 35 min. Ryddingen ble gjennomført iht plan med tre ERGer i Svånådalen og en ERG på Flathøi ca 1700 moh. Denne gruppen ble løftet inn/ut med helikopter. Gjennomføringen var entydig positiv. Avdelingen utførte som forventet oppdraget på en meget tilfredsstillende måte, og fortsatte den gode trenden fra avdelingen på forsommeren, med full operativ styrke hver dag. Helikopter var som forventet effektivt for transport av ryddemannskaper. Vanskelig tilgjengelig områder kan da ryddes effektivt. Alle områder som ble ryddet denne uken, var 1. gangs søk. Selv om Flathøi, som ligger tett ut mot skytefeltgrensen, normalt ikke skulle være brukt som nedslagsfelt, ble det her gjort funn av blindgjengere. Volumet på avsøkt område var meget tilfredsstillende. Det kan påregnes et par sesonger til før oppdraget på Flathøi kan avsluttes.						
Avslutning	Hovedstyrken avmarsjerte med buss til Rena fredag ettermiddag. Hjerkinn PRO ved prosjektleder var til stede på Hjerkinn fram til at alle avdelinger var avmarsjert.						
Resultat for uken	Stål (kg)	Aluminium (kg)	Flybomber (kg)	Treavfall (m³)	Søppel (m³)	Blindgj >20mm	Blindgj ≤ 20mm
	7 450	0	0	4,0	1,5	44	211

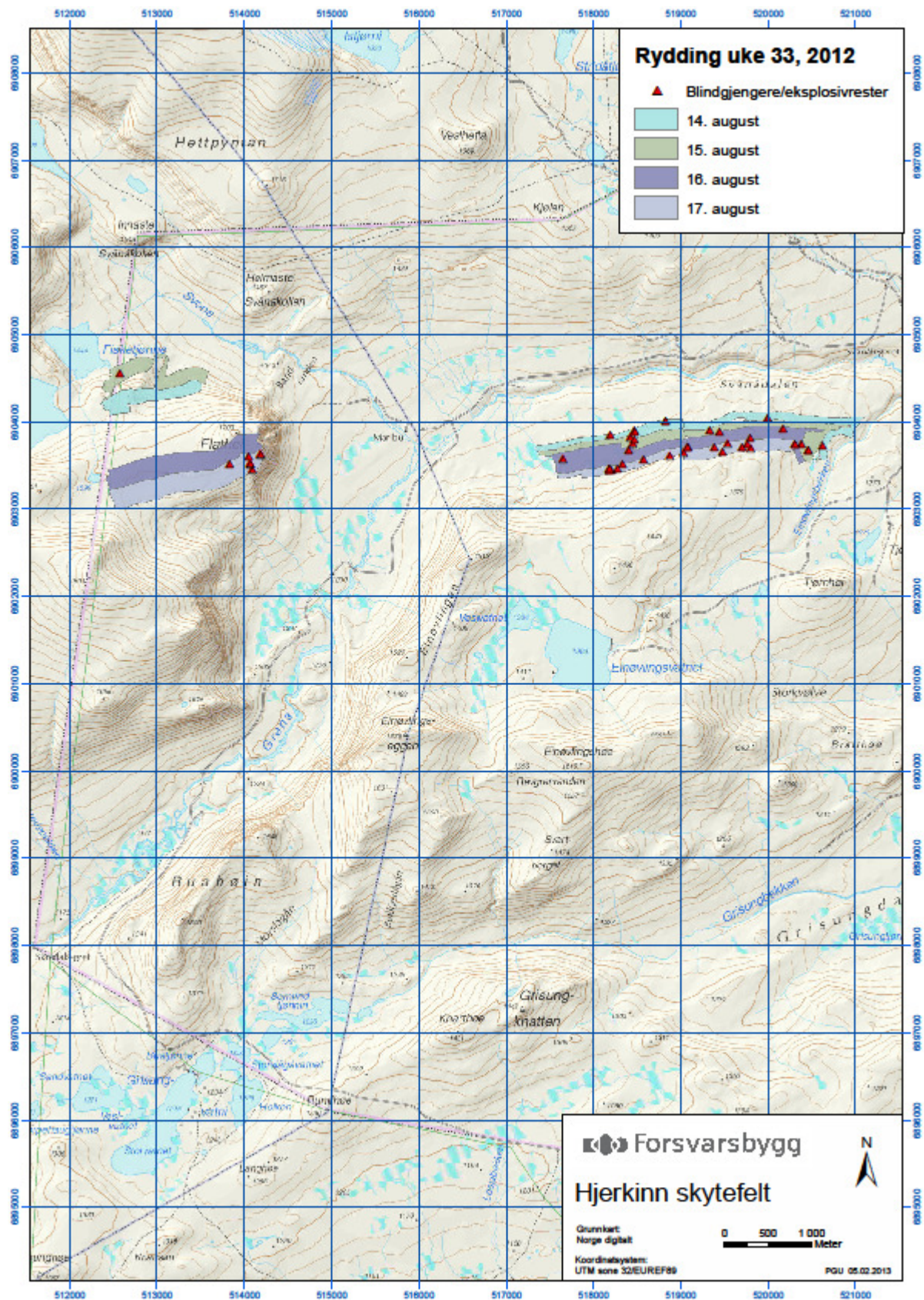
6.1.6.1 Funn og avsøkt område uke 32

6.1.7 Uke 33 – Svånådalen, Grøndalen og Flathøi

Ledelse	Sjef ERK OK Hoff, Jan Erik – KE MJV						
Bemanning	Ryddemannskaper – LSK LBSK og Hæren HMKG Følgebefal – LSK LBSK, LSK LTSK, INI FK-KKIS LUFT og Hæren HMKG Leder sanitet, VF sivil ambulanse, VF'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og sivile innleide VF'ere BV206 – Hæren GSV, Hæren HVS FVS og FB Utv Øst VF'ere Scania – Hæren GSV, LTSK, Hæren HMKG og sivil innleide Sjef ERK og EOD-operatører – KE MJV, Hæren FKL FAES, FLO F AMM AMS / AMT / AMF og sivile innleide 6 sivile innleide EOD-operatører av totalt 12 2 sivile innleide EOD-operatører bemannet i tillegg en «flybombegruppe» Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST Lege – oblt (R) Rød, Terje Olav / FSAN Helikopter – Nordlandsfly AS. Avvik fra anmodet støtte: - 24 ryddemannskaper ≈ 20 % - alle spesialkategorier for en ERG.						
Innrykk	Hovedstyrken fra LSK LBSK ankom med tog mandag 13. august 1245. Noe personell ankom med senere tog pga plassmangel. Innrykk og oppsetting av ERKen ferdig 2145. En ERG fikk opplæring på inn-/utlasting av helikopter. BV206 for to ERGer ble forhåndsplassert i feltet ila kvelden.						
Vær og temperatur	Mellom +10 og + 18 °C. Bra værforhold delvis skyet. Noe vind opp til 11 m/s onsdag.						
Utførelse	Utført med 3 ERGer a 32 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1900, ERK 139 totalt. Avvik effektive dagsverk for ryddemannskaper grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein: - 104 dagsverk. Helikopterstøtte, effektiv flytid: 15 t 20 min. Ryddingen ble gjennomført iht plan med to ERGer i Svånådalen og en (helikopterløftet) på Flathøi ca 1700 moh. Hovedstyrken fra LSK LBSK var nye elever ved skolen med begrenset erfaring fra oppdrag av denne art. Oppdraget ble imidlertid utført på en meget tilfredsstillende måte. Antall delvise/syke var minimalt, nesten så å si full operativ styrke hver dag. Avdelingen hadde med seg følgebefal som nå har gjennomført mange ryddeuker på Hjerkinn de senere år, denne erfaringen, samt tilsvarende erfarne EOD-operatører var sterkt medvirkende til en meget god gjennomføring. Løft av en ERG med helikopter for rydding på Flathøi gikk også denne uken iht plan. Grunnet oppstart villreinjakt i uke 34, ble dette siste ryddeuke på Flathøi i år. Alle områder som ble ryddet denne uken var 1. gangs søk. Det var funn på Flathøi også denne uken. Volumet på avsøkt område var meget tilfredsstillende.						
Avslutning	Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 17. august 1900. Hovedstyrken fra LSK LBSK returnerte med tog fra Hjerkinn natt til lørdag 18. august 0134. Hjerkinn PRO var til stede til siste avd var avmarsjert.						
Resultat for uken	Stål (kg)	Aluminium (kg)	40 GUR øv (kg)	Treavfall (m³)	Søppel (m³)	Blindgj >20mm	Blindgj ≤ 20mm
	5 519	0	0	0	0	61	40

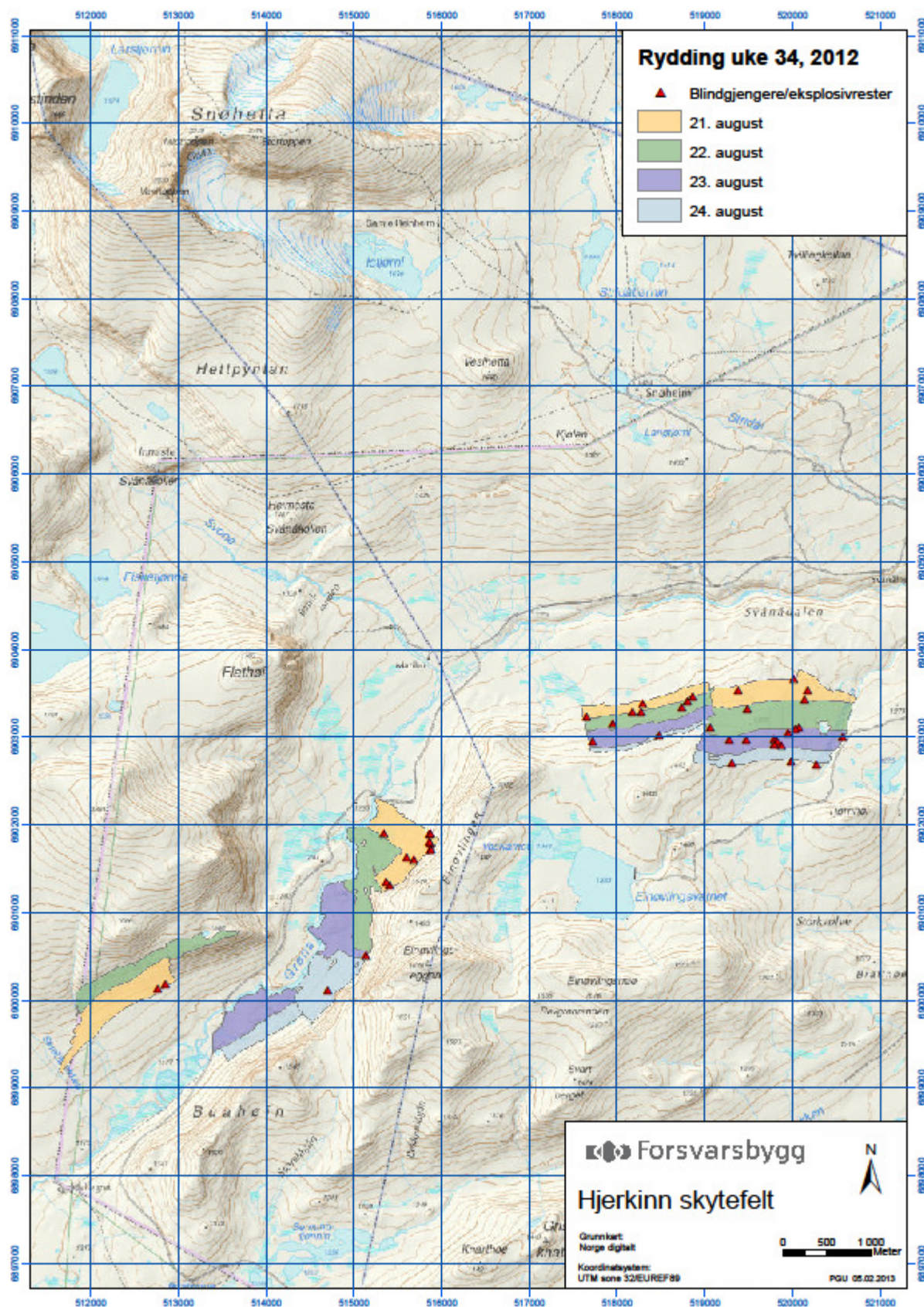

6.1.8 Uke 34 – Svånådalen og Grøndalen

Ledelse	Sjef ERK maj Johansen, Ove – FLO F AMM AMS						
Bemanning	Ryddemannskaper – Hæren HMKG Følgebefal – Hæren HMKG Leder sanitet, VF sivil ambulanse, VF'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og Hæren HMKG VF'ere BV206 – Hæren Brig-N EBN, FB Utv Øst og sivile innleide VF'ere Scania – Hæren HMKG Sjef ERK og EOD-operatører – FLO FORS FAVD T, FLO F AMM AMS og AMF, Hæren OPSSTØ, Hæren FKL FAES og sivile innleide 9 sivile innleide EOD-operatører av totalt 16 Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST Lege – oblt (R) Rød, Terje Olav / FSAN Helikopter – Nordlandsfly AS. Avvik fra anmodet støtte: - 8 ryddemannskaper ≈ 6,5 % - 2 følgebefal.						
Innrykk	Hovedstyrken fra Hæren HMKG ankom med buss mandag 20. august 1415. Innrykk og oppsetting gikk etter plan. En ERG fikk opplæring på helikopter ila kvelden.						
Vær og temperatur	Mellom+ 3 og + 13 °C. Delvis skyet, regn og noe tåke på slutten av uka. Litt forsinkelse på to ERGer grunnet vær.						
Utførelse	Utført med 4 ERGer a 28 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1900, ERK 163 totalt. Avvik effektive dagsverk for ryddemannskaper grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein: - 83 dagsverk. Helikopterstøtte, effektiv flytid: 12 t 20 min. Ryddingen er gjennomført iht plan med fire ERGer i Svånådalen, en av disse ble løftet ut/inn med helikopter. Pågående villreinjakt gjorde at Flathøi ikke var tilgjengelig for rydding denne uka. Dette er ikke heldig, da august måned er meget godt egnet for rydding på disse høydenivåer. Mye av ryddingen ble gjennomført i svært krevende terreng. Hovedstyrken fra Hæren HMKG var et erfarent kompani, og løste oppdraget på en meget tilfredsstillende måte. Enkelte grupper hadde en lang fotmarsj til/fra ryddeområdet, men med støtte fra kun et helikopter var det ikke kapasitet/regningssvarende å løfte mer enn en ERG. Tett tåke med minimal sikt resulterte i utsatt søk 1,5 timer for en ERG og flytting med helikopter til annet område for en annen ERG, tapt tid ca 2,5 t. Dette reduserer antall effektive dagsverk med 14. Avsøkt område er meget tilfredsstillende. All rydding har vært 1. gangs søk. Ila uken var det tre mindre skader som måtte sjekkes ut via sykehusbesøk i Tynset, og på slutten av uka var det noen flere delvise enn hva som har vært tilfelle foregående uker. Vektlegging av sikkerheten ble også denne uken meget lojalt er fulgt opp.						
Avslutning	Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 24. august 1900. Hovedstyrken fra HMKG avmarsjerte med buss fra Hjerkinn 1900, klare for gardeball på lørdag.						
Resultat for uken	Stål (kg)	Aluminium (kg)	Kobber (kg)	Treavfall (m³)	Søppel (m³)	Blindgj >20mm	Blindgj ≤ 20mm
	4 605	0	0	2	1	43	65

6.1.8.1 Funn og avsøkt område uke 34

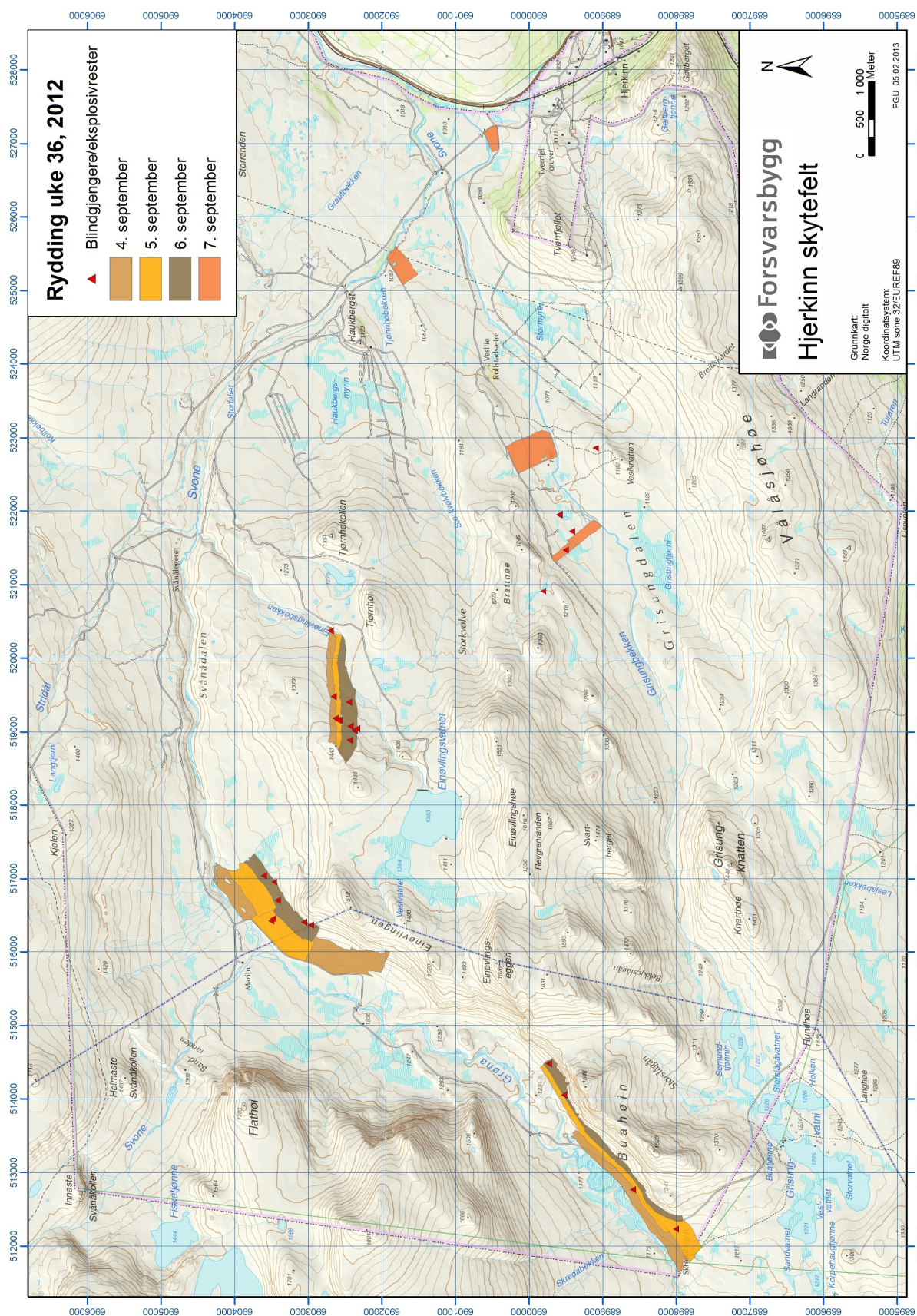

6.1.9 Uke 36 – Svånådalen og Grisungdalen

Ledelse	Sjef ERK OK Øie, Håvard – FOH.						
Bemanning	Ryddemannskaper – SSK KNMHH Følgebefal – SSK KNMHH Leder sanitet, VF sivil ambulanse, VFere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – SSK KNMHH og Oppfølgingsenheten Frisk VFere BV206 – Hæren GSV, Hæren OPSSTØ, SSK KNMHH og sivile innleide. VFere Scania – Hæren GSV, SSK KNMHH og sivil innleid Sjef ERK og EOD-operatører – FOH, SSK KNMT DFS, SHV, FSAN, FLO FORS FAVD T, FLO F AMM AMF og sivile innleide 6 sivile innleid EOD-operatør av 16 totalt 2 sivile innleide EOD-operatører bemannet i tillegg en «flybombegruppe» Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST Lege – major Kippervik, Johan (ma-ti), kapt Johty-Borge (on), Daniel og kapt Fotland, Øyvinn Kristoffer (to-fr) / FSAN Helikopter – Nordlandsfly AS. Avvik fra anmodet støtte: - 1 ryddemannskap $\approx 0,8\%$.						
Innrykk	ERKen hadde fremmøte mandag 3. september slik: - Hovedstyrken fra Sjø KNMHH ankom med fly og buss fra Værnes 1700 - 29 soldater og 4 befal fra KNMHH ankom med tog 1850 - 5 soldater fra Hæren GSV ankom med tog 1255 Flyforsinkelse fra Stavanger en time, samt plassmangel på tog fra Oslo 1233. Innbrief startet først 1915. Oppsettingen, grunnet dette tok noe lengre tid. Innrykk ferdig ca 2300.						
Vær og temperatur	Mellom 0 og + 8 °C, vind som varierte fra 0-17 m/s samt snø og regn-/snøbyger gjennom uka. Topper seg fredag med snø i Svånådalen, som resulterer i omgruppering av ERKen. I tillegg måtte ERG 2 og 4 avslutte ryddingen tirsdag 1600 grunnet sterk vind.						
Utførelse	Utført med 4 ERGer a 29/30 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1730, ERK 173 totalt. Avvik effektive dagsverk for ryddemannskaper grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein: - 55 dagsverk. Helikopterstøtte, effektiv flytid: 7 t 40 min. Det var ikke skader med påfølgende sykehusbesøk denne uken. Antall delvise var litt over det som har vært snittet de siste ukene. Det at avdelingen kom direkte fra en ukes feltøvelse, samt at uken var preget av svært vekslende vær med bl.a stiv kuling, snø og regn, samt lave temperaturer, påvirket muligens dette. Siste ryddedag var imidlertid antallet delvise igjen nede på et bra nivå. Riktig bekledning er en viktig del av oppdragsløsningen, og justeringer på dette ble gjort etter første ryddedag. Ryddingen foregikk i et forholdsvis lett terreng som 1. gangs søk, med unntak av Grisungdalen siste ryddedag. Ryddeuken ble gjennomført på en meget tilfredsstillende måte, om enn med noe mer utfordrende vær og føre enn det som har vært tilfelle så langt i sesongen. ERKen måtte omdisponeres fra Svånådalen til Grisungdalen på fredag morgen grunnet snøfall. Omgruppering og igangsetting i nytt område gikk meget bra, men ca 1 t gikk tapt. Dette gir 14 dagsverk i minus.						
Avslutning	Søk/sprengning av funn avsluttet fredag 7. september 1730. Hovedstyrken avmarsjerte med buss fra Hjerkinn fredag kveld 1900.						
Resultat for uken	Stål (kg)	Aluminium (kg)	Kobber (kg)	Treavfall (m³)	Søppel (m³)	Blindgj >20mm	Blindgj ≤ 20mm
	4 000	0	0	8	2	35	27

6.1.9.1 Funn og avsøkt område uke 36

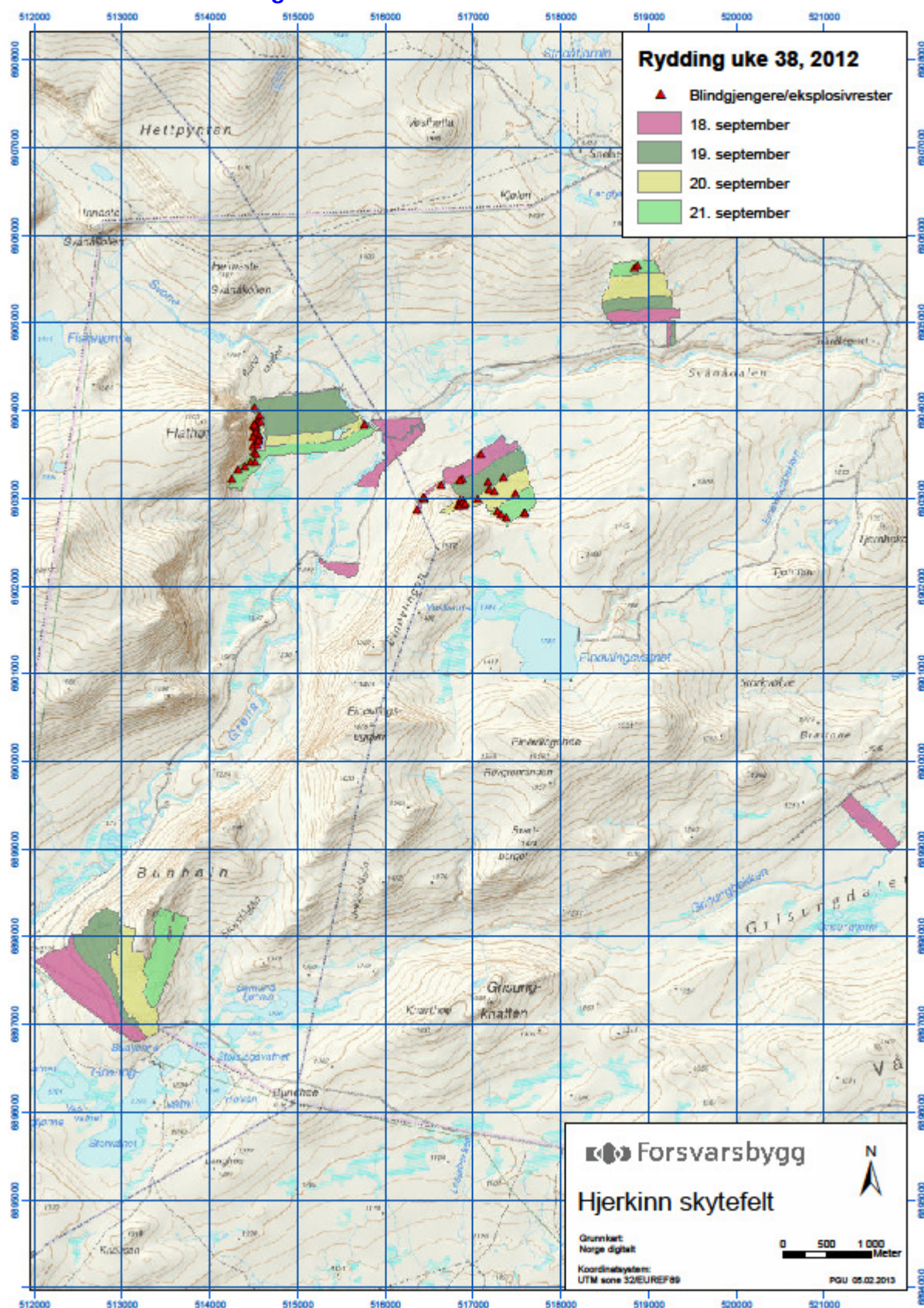

6.1.10 Uke 38 – Svånådalen, Grøndalen og Grisungdalen

Ledelse	Sjef ERK oblt Molberg, Asbjørn – FLO F AMM AMS						
Bemanning	Ryddemannskaper – SSK KNMT, 137LV, Hæren Brig-N EBN og INGBN Følgebefal – SSK KNMT DFS, 137LV BFSKV, Hæren Brig-N EBN og INGBN Leder sanitet, VF sivil ambulanse, VF'ere MB300 ambulanse og sanitetspersonell nivå 3 – Oppfølgingsenheten Frisk og sivile innleide VFere BV206 – Hæren Grensevakten, Hæren OPSSTØ og, FB Utv Øst VFere Scania – 137LV BFSKV, Hæren GSV og sivile innleide Sjef ERK og EOD-operatører – FLO F AMM AMS og AMT, SSK KNMT DFS, Hæren OPSSTØ, Hæren GSV og FLO FORS FAVD T 6 sivile innleid EOD-operatører av 16 totalt Betjening ammunisjonsiglo – FLO FORS FAVD-ØST Lege – kapt Fotland, Øyvinn Kristoffer / FSAN Helikopter – Nordlandsfly AS. Avvik fra anmodet støtte: - 3 ryddemannskaper ≈ 2,5 % - 1 VF Scania.						
Innrykk	ERKen ankom Hjerkinn mandag 17. september slik: - Ryddemannskaper fra Sjø SSK KNMT med buss fra Haakonssvern 1700 - Ryddemannskaper fra 137LV med buss fra Rygge 1400 - Ryddemannskaper fra INGBN Brig-N fly til Værnes, buss til Hjerkinn 1430 - Ryddemannskaper fra EBN Brig-N fly til Værnes, buss til Hjerkinn 1500 - Personell fra GSV ankom med tog 1233 fra Oslo Lufthavn Gardermoen Pga kolonnekjøring ifm veg-/tunnelarbeider hadde personell fra Haakonssvern en noe forsinket ankomst til Hjerkinn. Øvrig transport gjennomført iht plan. Det ble grunnet sen ankomst fra Bergen gjennomført separat innbrief for dette personellet. Tross en bussreise på 12 timer var personellet meget klare for oppdrag. Oppsetting gikk bra, og var ferdig 2200. Alle BV206 ble i la ettermiddagen forhåndsplassert i feltet.						
Vær og temperatur	Mellom -1 og +10 °C. Denne uken var også preget av svært vekslende vær. Oppstarten var meget vanskelig med snø og regn kombinert med sterk vind						
Utførelse	Utført med 4 ERGer a 30/29 ryddemannskaper tirsdag tom fredag 1900, ERK 169 totalt. Avvik effektive dagsverk for ryddemannskaper grunnet delvise, syke, permisjoner og ikke møtt, samt vær, moskus og villrein: - 55,5 dagsverk. Helikopterstøtte, effektiv flytid: 8 t 25 min. Det var en del henvisninger til sykehus og tannlege denne uken. Årsaken var i hovedsak tidligere skader/plager som hadde utviklet seg/ikke vært fulgt opp tidligere, og som legen fant nødvendig å følge opp. Antall delvise har vært på nivå med sist ryddeuke, og derved noe over tidligere uker på sommeren. ERKen måtte justere ryddeområdene for ERGene ila uka, grunnet snø ned til 1300 moh. Det var også nødvendig å omgruppere en ERG en dag. Dette ga imidlertid lite tidstap. De to siste dagene var bra værmessig. Dagene ble svært godt utnyttet, og ryddemannskapene fikk særdeles gode tilbakemeldinger fra EOD-operatørene som ledet gruppene. Følgebefal fulgte opp sitt personell på en meget tilfredsstillende måte. En meget god avslutning på sesongen!						
Avslutning	Hovedstyrken hadde oppstilling og avtakking fredag kveld for bussavganger til Bergen, Rygge og Rena/Oslo. EBN takket av natt til lørdag ved bussavgang 0200 til Værnes.						
Resultat for uken	Stål (kg)	Aluminium (kg)	Brannrør (kg)	Treavfall (m³)	Søppel (m³)	Blindgj >20mm	Blindgj ≤ 20mm
	19 038	0	0	7	2	65	5

6.1.10.1 Funn og avsøkt område uke 38

6.1.11 Rydding med skytefelthund rundt HFK-sletta

Hundelaget har bestått av tre hundeførere og syv skytefelthunder. En hundefører ble byttet ut før 2012 sesongen, vedkommende gikk over i annen stilling i Forsvaret, og sluttet etter eget ønske. Det ble byttet ut en hund foran 2012 sesongen. Den begrensede utskiftingen av hunder var gunstig mtp utdanningen. En ekstra hund ble tilført hundelaget etter sesongslutt. Det planlegges derfor med åtte hunder for 2013 sesongen.

Oppkjøring til sesongen startet i februar. Samtlige hunder skulle utdannes for søk etter bomblet. Etter gjennomført utdanning ble sertifiseringsprøver gjennomført i skarpe treningsfelt på Hjerkinn 18. juni 2012. Samtlige hunder ble godkjent og klarert for søk etter bomblet i skarpt felt. Indikasjon på dette gode resultatet fikk vi tidlig i utdanningsperioden. Utdanningen ble gjennomført på flere lokasjoner slik:

- ✚ Sarajevo, Bosnia Hercegovina. Var planlagt med flere ukers opphold og trening. Dette måtte avbrytes etter kort tid da unormale snømengder og temperatur ikke tillot trening iht plan.
- ✚ Haakonssvern ved Bergen. Restobjekter fra bomblet ble lagt ut i et øvingsfelt senhøstes 2011. Disse feltene ble brukt i to omganger med ca en ukes varighet tidlig vår 2012. Bruk av området på Haakonssvern var meget vellykket, selv om regnvær begrenset effektiv trening noe. SST la forholdene meget vel til rette for FKL FHSK og FB.
- ✚ MER-sentret, Rena leir. «Sandkass» tilhørende MER-sentret ble brukt for søketrening i tidlig fase på vinteren. Fasilitetene på Rena ble brukt i to omganger a 4 dager. Samarbeidet og støtten fra ØG i denne sammenheng var meget bra.

Ryddesesongen var preget av svært vekslende værforhold og temperaturer som ved mange tilfeller gjorde det vanskelig å gjennomføre søk. Loggen som føres for skytefelthund viser 61 arbeidsdager hvor 43 ble brukt for søk etter bomblet, 4 dager ble brukt for inndeling i passende "bokser" (10 x 10 m), mens 14 dager ble brukt for trening og forberedelser for søk pga dårlig vær. Erfaringer til nå viser en markant forandring i luktbildet for hundene ved +5 °C eller lavere. Hundene har da merkbart større vanskeligheter med å detektere bomblet. Utenom denne begrensningen, er det sikkerhetsmessig satt en øvre grense for vind på 8 m/s ved søk etter bomblet. For trening innendørs ved ufordelaktig værforhold på Hjerkinn, er det innredet et rom med murvegg og rondell etc.

Det ble totalt avsøkt 1441 "bokser" ila sesongen, pr søkedag gir dette 33,5 «bokser», og for hele sesongen et snitt på 23,6 "bokser" pr dag. En skarp bomblet og et betydelig antall øvingsbomblet med og uten skarpe brannrør ble funnet.

Før oppstart på Hjerkinn ble det etablert en mobil kennel på verkstedområdet. Hæren FKL FHSK støttet med to hunderøktere som passet hundene gjennom hele sesongen. Hjerkinn PRO skaffet bo-konteinere for hunderøkterne, samt oppholdsrom med kjøkken og vaskemuligheter for hundeutstyr. Hele dette opplegget har fungert meget tilfredsstillende, og har vært en sterk bidragsyter til årets gode resultat.

Oppdraget i 2012 var å klarere mest mulig areal rundt HFK-sletta, koordinert, og i tett samarbeide med entreprenør, som startet med tilbakeføring av HFK-sletta. Dette ble løst på en utmerket måte. Oppdraget ble avsluttet 2. oktober, da værforholdene ikke lenger tillot kvalifisert virksomhet. Oppdraget på HFK-sletta skal etter plan avsluttes neste år, men det antas at hele sesongen vil måtte nyttes på Hjerkinn. For å bedre treningsmulighetene ble det i oktober 2012 lagt ut restobjekter fra bomblet i test-/treningsbokser for skytefelthund i Vatneleiren ved Sandnes.

Resultat for ukene 25-40	Am.rester (kg)	Treavfall (m³)	Bomblet øving	Bomblet øving m brannrør	Blindgj bomblet	Blindgj >20 mm	Blindgj ≤20 mm
	0	0	Stort antall	Stort antall	1	0	0

6.1.12 Støtte til delprosjekt EBA

Delprosjekt eksplivrydding støttet delprosjekt EBA slik:

- ✚ Etablering av ERG EBA i perioden uke 21 til 43 for å støtte entreprenør med fjerning og tilbakeføring av kavaleriets anlegg på Haukberget og tilbakeføring av HFK-sletta.
  - ERG EBA består av sjef med sprengningssertifikat klasse III, og NK med sprengningssertifikat kl I B eller kl III. Rekruttering og koordinering av EOD-operatørene gjøres av Hæren FKL FAES i samarbeid med EOD-faglig rådgiver i Hjerkinn PRO. Personellet er underlagt PL Eksplivrydding. ERG EBA hadde arbeidstid fra 0700 mandag til 1530 fredag.
- ✚ Lossing av olivin gjennom hele sesongen (traktor med sjåfør), samt oppsamling av brukte storsekker med kran-BV og vognfører, traktor med sjåfør, samt delvise fra ERKen.
- ✚ Reparasjon av ytre gjerdet rundt HFK-sletta i uke 22-23 ble støttet av vognførere med BV206.

Sesongen 2012 var meget god og uten større kanselleringer. Som forventet var det noen oppstartsproblemer, og på slutten av sesongen jobbes det normalt under «vinterlige» forhold så lenge som mulig. Det var planlagt arbeider også i uke 44, men denne uken måtte kanselleres grunnet snø, som i 2011. Uke 29 og 30 var det stans i alle anleggene pga ferie. ERG EBA hadde mange oppdrag i forbindelse med graving, de fleste på Haukberget og på tippen i deponiet, kun 8 funn var skarpe. ERG EBA hadde også flere utrykninger til Hundelagene på HFK-sletta, kun 1 av disse var skarpt. Antall funn som ERG EBA tok seg av:

Resultat for ukene 21-43	Stål (kg)	Aluminium (kg)	Kobber (kg)	Treavfall (m ³)	Søppel (m ³)	Blindgj >20mm	Blindgj ≤20 mm
	0	0	0	0	0	9	0

6.1.13 Effektive dagsverk i felt

Antall ryddemannskaper i en fullt oppsatt ERK er 120, dvs. 30 i hver ERG. Disse utgjør manngarden, og er de som produserer antall km² ryddet terreng. Den produksjon av km² har siden prosjektstart vært benyttet for å estimere fremtidig ressursbehov. Tiden som inngår i effektive dagsverk (eff dv) er kun den tid da ERK er ute i felt og går manngard. Til nå har dette vært 4 dager i felt pr uke, da mandager på Hjerkinn har vært reise- og innrykksdag med etablering av ERK. Maks eff dv i felt pr uke vil da kunne være 120 x 4 = 480.

Øvrige personell i ERKen ca 50, er ikke med i grunnlaget for eff dv i felt. Dette er EOD-operatører, følgebefal, vognførere og sanitetspersonell. Antall dv for en fullt oppsatt ERK pr uke er 170 x 5 = 850 dv.

Prosjektet anmoder om oppsett av ERK i inntil 9 uker hvert år. For 2012 var det ressursgrunnlag for 7 uker, som kunne gitt 3360 eff dv i felt uten frafall av noen art. Endelig resultat i 2012 ble 2612 eff dv i felt, som tilsvarer 77 % av grunnlaget, og 60 % av Hjerkinn PRO sitt innspill til FSJ VP12.

Ressurstilgangen er tilfredsstillende ift antatt behov for å opprettholde fremdriften i prosjektet. Forprosjekt fase 2 beskriver et årlig behov på 2520 eff dv i felt. Tabellen under viser grunnlaget for 2012, minuser som oppstod gjennom ryddesesongen, samt sum effektive dagsverk i felt for 2012.

	Grunnlag	Permisjon	Syke/delvis	Delvis på sorteringsplass	Ikke møtt	Kansellert, vær, moskus	Effektive dagsverk
2012							
Uke 25	480	3	0	0	8	240*	229
Uke 26	480	11	5,5	0	128	0	335,5
Uke 32	480	4	3	0	48	0	425
Uke 33	480	1	2	5	96	0	376
Uke 34	480	6	31	0	32	14	397
Uke 36	480	0	32	5	4	14	425
Uke 38	480	2	27	13	12	1,5	424,5
Sum	3360	27	100,5	23	328	269,5	2612

*Kansellert fremmøte for to grupper grunnet sen snøsmelting i fjellet.

6.1.14 Funn

Tabellen under viser funn av blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel. Ammunisjonsrester, treavfall og søppel er på gjennomsnittsnivå, mens antall blindgjengere ligger noe under gjennomsnittet fra tidligere år.

Funn 2012	Stål (kg)	Treavfall (m³)	Søppel (m³)	Blindgj >20 mm	Blindgj ≤20 mm
Uke 25	0*	0	0	9	19
Uke 26	9 135	1,5	3	38	59
Uke 32	7 450	4	1,5	44	211
Uke 33	5 519	0	0	61	40
Uke 34	4 605	2	1	43	65
Uke 36	4 000	8	2	35	27
Uke 38	19 038	7	2	65	5
Sum	49 747	22,5	9,5	295	426

*Ammunisjonsrester og søppel ble ikke veid første ryddeuken.

6.1.15 Oversikt søkt område 2012 og totalt

Areal tall for ryddesesongen 2012 vises i tabellene nedenfor.

Ukenr	Antall områder	Søkt område (daa)	Søkt område (km²)
25	8	3186,0	3,2
26	18	2661,8	2,7
32	17	5011,9	5,0
33	12	2726,1	2,7
34	18	4679,5	4,7
36	16	3129,6	3,1
38	23	3866,7	3,9

	<u>Areal (daa)</u>	<u>Areal (km²)</u>
Sum av alle grupper i 2012	25351,6	25,4
Hvor mye av 2012 er førstegangssøk	17700,0	17,7
Hvor mye totalt er førstegangssøk	85145	85,1
Hvor mye totalt er kun søkt to ganger	26538	26,5
Hvor mye totalt er kun søkt tre ganger	10459	10,5
Hvor mye totalt er kun søkt fire ganger	3928	3,9
Berørt område (antall søk = 1)	126993	127,0
Sum totalt søkt areal*	190033	190,0

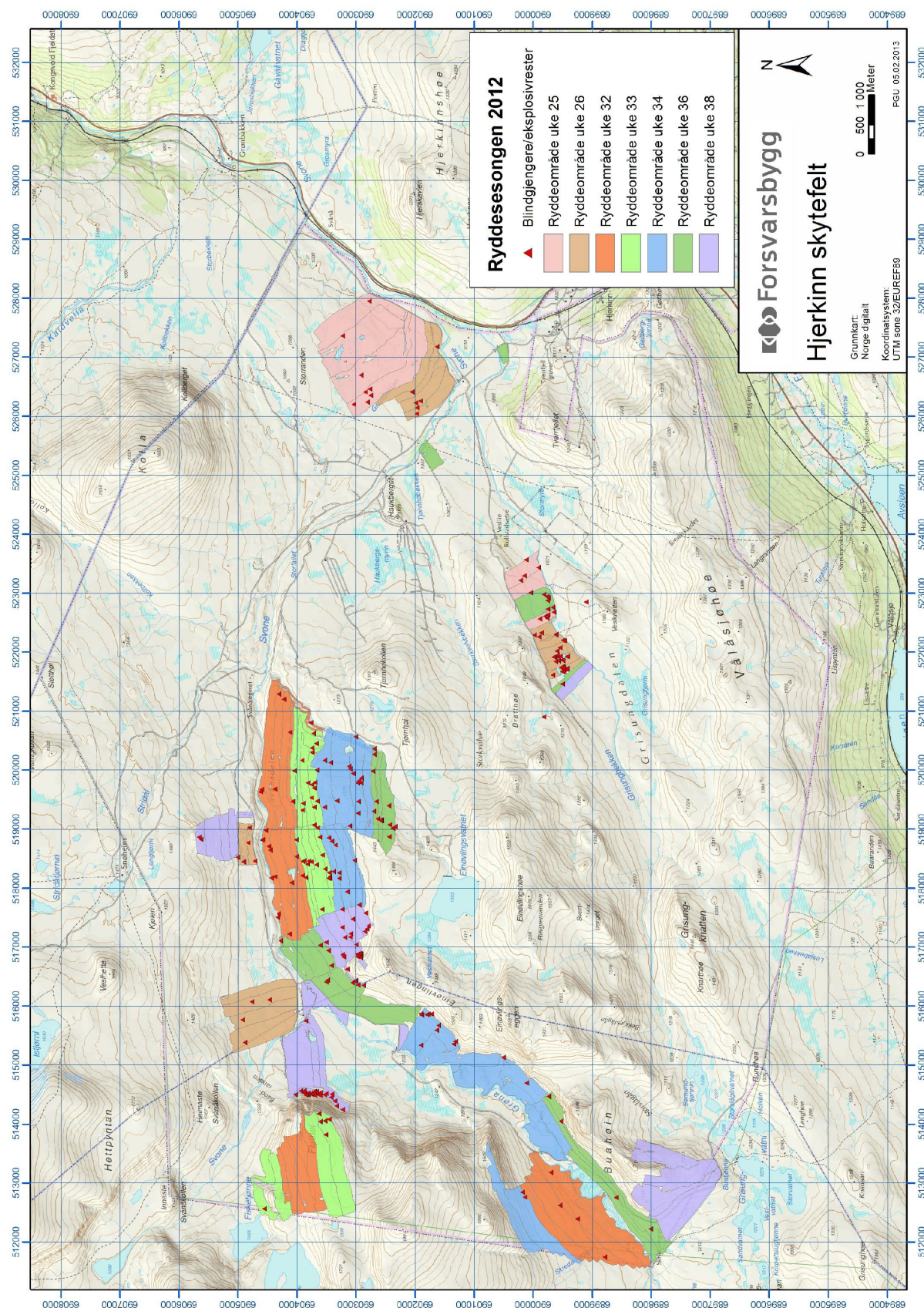
Søkt fem el flere ganger		0,9
Søkt fire el flere ganger		3,9
Søkt tre el flere ganger	10,5	4,8
Søkt to el flere ganger	26,5	15,3
Søkt en gang	85,1	41,8
Hele feltet (km²)	165	

*Totalt søkt areal beregnes ut ifra følgende: $85,1 + (26,5 \cdot 2) + (10,5 \cdot 3) + (3,9 \cdot 4) + (0,9 \cdot 5)$

6.1.16 Ryddet område 2012

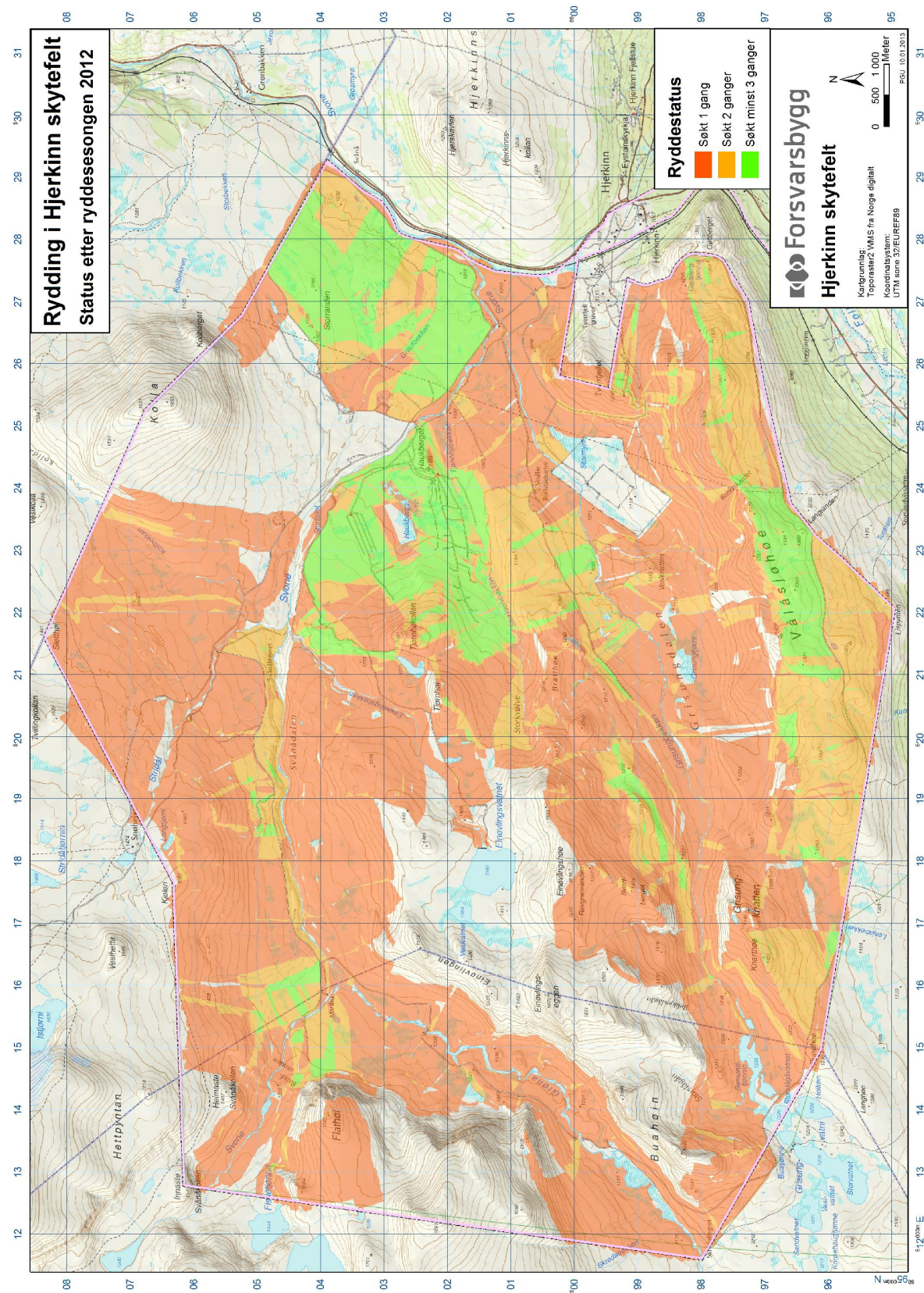
Totalt ryddet område i Svånådalen, Grøndalen, Grisungdalen og Storranden ble i år 25,4 km². Antall km² per ERG er normalt ift tidligere år. Kartet viser områdene som ble ryddet i 2012 med fargekoder for hver uke:

6.1.17 Totalt ryddet område pr 2012

Totalt er det gjennomført søk i 190,1 km². Dette inkluderer da 126,9 km² 1. gangs søk, 41,8 km² 2. gangs søk og 15,3 km² 3. gangs søk. På resterende 6,1 km² er det gjennomført 4 el flere søk. Kartet viser ryddet område ila 7 år, fase 1 av prosjektet. Fargekodene angir hvor mange ganger feltet er ryddet.

6.1.18 Årlig funn, søkt areal og effektive dagsverk i felt 2012

Tabellen under viser årlig funn, søkt område totalt pr år, og antall effektive dager i felt med manngard.

År/funn/ areal/ eff dv	Stål/alu/ messing/ kg	Treavfall m ³	Søppel m ³	Blindgj >20mm	Blindgj ≤20mm	Søkt areal km ²	Eff dv i felt
2006	24 000	5	10	223	0	54,8	2074
2007	42 248	200	26	470	4 208	19,2	2116
2008	50 500	75	16	155	3 799	20,3	1884
2009	107 824	37	12,5	882	703	20,2	2625
2010	41 600	22	11	412	372	21,9	2092
2011	75 162*	26	10	652	332	28,3	3042
2012	49 747	22,5	9,5	295	426	25,4	2612
Sum	391 081	387,5	95	3 089	9 840	190,1	16 445

6.2 Andre aktiviteter

6.2.1 Arbeidsgruppe EOD

Arbeidsgruppen består av personell fra Hjerkinn PRO, fagansvarlig for rydding av eksplosiver (FAES), og fagmyndighet for anskaffelse og bruk av ammunisjon og eksplosiver (FLO F AMM AMS). Arbeidsgruppen støtter med utredninger og faglig kompetanse hvor nødvendig. Leveranser fra arbeidsgruppe EOD i 2012:

- ✚ Diskutert tilnærming og bruk av ny særavtale.
- ✚ Møte 9. mars på Sessvollmoen – Prosjekt SØF fase II, ressurstilgang, muligheter og begrensninger.
- ✚ Møte 15. mars på Hamar – Gjennomgang av FFI rapport: Rydding av Hjerkinn skytefelt - en statistisk vurdering.

6.2.2 Metodeutvikling

Arbeider med å forbedre eksisterende ryddemetoder for å optimalisere rydderesultater vil fortsette i fase 2. Metoder som anvendes pr i dag, og som er grunnlaget for ryddingen, er sannsynligvis gode nok ift det nivået som akseptabel restrisiko representerer. Metoder som anvendes i dag:

- ✚ Manngard som gjennomfører søk etter blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel etter nye retningslinjer, basert på erfaring gjennom flere år, og forankret i FFI.
- ✚ Bruk av skytefelthund for søk etter spesielt farlig ammunisjon som PVRK og bomblet.
- ✚ Alle prosesser med å tilbakeføre anleggene på Haukberget og HFK-sletta utføres med fjernstyrt maskinelt utstyr. ERG EBA støtter denne virksomheten og vurderer tiltak fortløpende ved funn, og kontrollerer overflater i anleggsområder og på deponier før ev tilsåing/revegetering.

Metodene vil være sentrale også for fase 2 av Hjerkinn PRO, samt for SØF fase II.

Hjerkinn PRO vil ikke på egenhånd starte nye utviklingsprosjekter på ny søketeknologi, men vedlikeholde og forbedre eksisterende metoder. Dette er i tråd med beskrivelsen gitt i tidligere årsrapporter.

6.2.3 Akseptert restrisiko

FFI rapport, ”Rydding av Hjerkin skytefelt – en statistisk vurdering”, ble presentert og diskutert med FFI på møte 15. mars 2012.

All dokumentasjon ifm årets rydding blir overført til FFI når dette er tilstrekkelig bearbeidet av prosjektet. Når ryddingen i 2013 er avsluttet, er vi veldig nærme å ha gjennomført 1. gangs søk i hele feltet. Som beskrevet tidligere vil grunnlaget da ytterligere bedres ift å planlegge videre tiltak. Grunnlaget brukes også fortløpende for å kvalitetssikre og oppdatere FFIs rapport.

Ved å bruke FFIs rapport sammen med våre retningslinjer og metoder for eksplivrydding, vil dette sikre at vi i Hjerkin skytefelt oppnår akseptert restrisiko. Ved hver sesongslutt vil det heretter bli gjennomført møte med FFI hvor rydderesultatene vurderes opp mot rapportens analyse og tilnærming. Målet er til en hver tid å gjøre søk så effektiv som mulig, i forhold til en målsetting om å fjerne flest mulig av blindgjengerne.

- ✚ Når 1. gangs søk er gjennomført vil det være mulig å framstille en oversikt, som viser sannsynlig tetthet av gjenværende objekter i hele Hjerkin skytefelt.
- ✚ Neste fase blir den mer utfordrende. Da diskuterer rapporten kraftsamling rundt de steder i feltet som man antar det ligger mest å finne. Dette er for så vidt positivt, men Hjerkin PRO skal oppnå akseptert restrisiko i hele skytefeltet, og da blir dette straks noe mer omfattende. Da må antall funn etter 2. og 3. gangs søk i gitt område, være inngangsverdier for å estimere gjenværende objekter, hvor det regnes på sannsynlighet for funn, samt antatte kostnader pr funn.
- ✚ I disse sammenstillingene vil en komme til et punkt hvor sannsynlig kostnad for å finne en blindgjenger overgår det som er samfunnsøkonomisk regningsvarende. Dette ”punktet” i ryddeprosessen vil da bli definert som akseptert ryddenivå i feltet, akseptert restrisiko.
- ✚ Fortsatt vil rydderesultater fra 2., 3. og 4. gangs søk gi et noe spinkelt statistisk grunnlag. Det er derfor veldig vanskelig å endre tilnærmingen ift ressursbehov som er gjort i forprosjektet til Hjerkin PRO fase 2. Dersom det imidlertid skulle bli nødvendig å øke ressurstilgangen ift det som er beregnet så langt, synes dette ikke å kunne bli særlig omfattende. Det er heller ingenting som tyder på at det vil være behov for mindre ressurser enn det som er planlagt.

6.2.4 Hjerkin PRO - Fase 2

Forberedelsene til fase 2 har gått etter plan. Bildet i dag er om mulig ikke helt som forventet ved oppstarten i 2006. Mye er lært under veis, og justeringer har vært nødvendige. Statusen ved overgang til fase 2 er imidlertid tilfredsstillende. Det er beskrevet et behov for ryddepersonell i resterende del av prosjektiden, og prosjektet antar at Forsvaret er i stand til å imøtekomme dette behovet. Fremdrift og slutføring antas derfor å kunne gå som planlagt. Samarbeidet med FFI om ryddemetoder, akseptert restrisiko og nivå blir særdeles viktig. Det skal hjelpe oss til ikke å planlegge med, og bruke mer ressurser enn nødvendig.

6.2.5 Risiko for oppfrost av blindgjengere i Hjerkin skytefelt

Cowi's rapport og simuleringene i kryolaboratoriet vil sammen med retningslinjer for søk etter blindgjengere, ammunisjonsrester og søppel med ordinær manngard, bidra til et styrket grunnlag for å oppnå akseptabel restrisiko.

6.2.6 Støtte til arkeologer

Arkeologene gjennomførte i år sitt siste år med kulturminneregistrering i Hjerkin skytefelt. Arbeidene er nå slutført. Gjennomføringen i år ble støttet med sikkerhetssamband, sikkerhetsutrustning og kjøretøy. Utarbeidede dokumenter gir føringer om at det ikke skal sprenge eller kjøres med terrenggående kjøretøy nærmere enn 50 meter fra merket eller sannsynlig automatisk fredet kulturminne, uten forhåndsavklaring med Oppland fylkeskommune. Hjerkin PRO vil motta ferdig kartgrunnlag som viser totalt bilde av kulturminner i Hjerkin skytefelt når ferdig behandlet.

6.2.7 Støtte til FFI

Støtte til FFIs forskningsarbeid ble videreført i 2012.

6.2.8 Forurensning fra Hjerkin gruver

Hjerkin PRO har støttet Statskog og gruveprosjektledelsen med kjøretøy og helikopter i forbindelse med utarbeidelse av tiltaksplan. Prosjektledelsen er meget godt fornøyd med samarbeidet og støtten.

6.2.9 Prosjektet SØF fase I og II

Prosjektet ledes av Skifte eiendom (SE) FB. SØF fase I er støttet slik:

- ✚ Saksbehandling på oppdukkende forespørsler.
- ✚ Befaring og rådgivning på Nedrebøheia SØF (3 dager i juni).
- ✚ EOD-støtte ifm oppgraving av fylling på Olavsvern (3 dager i august).
- ✚ Befaring, rådgivning og EOD-støtte på Steinkjersannan SØF (to mann 1 dag i september).
- ✚ EOD-støtte ifm oppgraving av fylling på Bømoen (to mann 3 dager i november)

Delprosjekt Eksplivrydding har deltatt i hele prosjektfasen for SØF fase II, og vil være ansvarlig for det som angår eksplivrydding. Da tildeling av midler for planlagte tiltak i 2012 ble trukket tilbake, har aktiviteten vært preget av dette. Midler vil bli tildelt for 2013, og videre planlegging og innspill til FSJ VP13 er basert på dette. Som det ser ut i dag, vil kun Avgrunnsdalen SØF blir tilbakeført i 2013. Uansett vil det gi god erfaring i opprydding av bl.a nedlagt PVRK-bane, som det vil være mange av i SØF fase II. Arbeidene i Avgrunnsdalen skal starte og avslutte før eksplivryddingen starter på Hjerkin i uke 25/2013.

6.2.10 Støtte til sivile/andre

Delprosjekt eksplivrydding har avgitt støtte til sivile/andre slik:

- ✚ EOD-faglig rådgiver har gjennomført 5 "lensmannsoppdrag" for FOH.
- ✚ 6-24. februar. Støttet HVSKS – Winter Warfare Course (WWC).
- ✚ 22-23. februar. Transportert ved for DNT (fire frivillige som vognførere på BV206).
- ✚ Våren 2012. Brøyting av veg for DNT til Snøheim.
- ✚ 2-4. mai. EOD-faglig rådgiver støttet Forsvaret med søk/klarering av ny sykehustomt i Kirkenes.
- ✚ 29. mai - 7. juni. Støtte til Arctic Tiger med fasiliteter og områder for logistikk og kommandoplass.
- ✚ Uke 26. Støttet fjellrevprosjektet med helikopter, for transport av revemat.
- ✚ 21. juni. Støtte til NINA ifm inspeksjon av frøprosjektet.
- ✚ Juli. Støttet Dovre fjellstyre og Jora beitelag med traktor og sjåfør ifm prøver og forsøk med storfebeite i Grisungdalen.
- ✚ Utlån av 6 MB240 til HVSKS for gjennomføring av kurs.
- ✚ Uke 31. Utlån av sone 3, 4 og 5 til FB utvikling øst.
- ✚ Ukene 31-33. Støtte til NGU – geofysiske målinger 3-4 dager hver uke.
- ✚ 7. august. Støtte til Norsk luftambulans i forbindelse med melding om uhell på Snøhetta.
- ✚ Ukene 32-34. Støttet Dovre Fjellstyre og SNO med uttransport av døde moskuser med helikopter.
- ✚ Uke 33. Støtte til NRK – Norge rundt.
- ✚ 24. august. Gjennomført brief om Hjerkin PRO for tidligere GIHV'er og distriktssjefer på HVSKS.
- ✚ 28. august. Gjennomført brief og omvisning for 55 års kulljubileum Befalsskolen for feltartilleriet.
- ✚ Uke 38. Støttet saueiere med helikopter ifm saueleting.
- ✚ INI OPS/Snøhetta. Tatt i mot og lagret varer som skulle til Snøhetta. Samt utlån av 1 BV206 i to dager for kjøring til Snøheim.

Der hvor helikopter har vært brukt, har dette i hovedsak vært kombinert med ordinær flyving for ERKen. Støtten for øvrig er ofte knyttet til uker hvor det foregår eksplivrydding eller annet tilbakeføringsarbeid i skytefeltet.

6.2.11 Samarbeid andre fora for erfaringsutveksling

Hjerkin PRO viderefører det gode samarbeidet med FFI, FLO F AMM og Hæren FKL FAES.

6.3 Drøfting resultat eksplivrydding

GPS loggingen gir et resultat på 25,4 km² for 2012, som er 2,9 km² mindre enn i 2011. Resultatet er meget tilfredsstillende, og samsvarer godt med 2612 effektive dagsverk i felt, mot 3042 i 2011. Store deler av feltet er nå søkt en gang. Vanskelig tilgjengelige fjellpartier har til nå vært utelatt. Rydding av et av disse, Flathøi 1700 moh ble påbegynt i 2012. Helikopter ble brukt for løft av ryddemannskaper i to av ryddeukene. Erfaringene er positive og skal videreføres for neste sesong. Siste sesong i fase 1 av prosjektet er gjennomført uten skader og uhell. Dette kan tilbakeføres til svært lojale befal, ryddemannskaper og sivile, som følger opp gitte føringer ift sikker gjennomføring.

Hjerkin PRO hadde meldt inn behov til FSJ VP12 på inntil 9 ryddeuker for sesongen 2012. Koordinering med H, S og L resulterte i en plan om å bemanne ERKen i 7 uker. Planlegging og tildeling av ressurser har kommet inn i et godt gjenge. Det er nå forholdsvis tidlig klart hva Forsvaret kan stille av ressurser, og hva Hjerkin PRO selv må skaffe. Grunnet snøforholdene i fjellet måtte fremmøte kanselleres for to ERGer fra Sjøforsvaret i uke 25. Ukene 26 og 33 ble gjennomført med antall ryddemannskaper tilsvarende tre ERGer. I tillegg til mindre avvik i øvrige uker, gir dette en minus på totalt 568 effektive dagsverk. Det er en stor fordel å motta komplette ERKer, men det er vanskelig å skaffe ekstra personell. Som regel er dette et riktig bilde av tilgjengelige ressurser der og da. Full bemanning hver uke må likevel fortsatt være målsettingen. Meget positivt er imidlertid den markante nedgangen i delvise ift forrige sesong. De aller fleste soldater oppfatter tjenesten på Hjerkin som positiv. Endring av daglig gjøremål, forpleining, klare oppdrag og ansvar, er nevnt som positive forhold som bidrar til dette. Tilgangen på militære EOD-operatører kl I B kunne vært bedre. Sivile innleide EOD-operatører utgjorde 42,7 %, som er på nivå med tidligere år. Disse gjør en meget god jobb, og i mange tilfeller er de kontinuiteten i ERKen.

Effektive dagsverk i 2012 er på nivå med hva som er estimert som nødvendig årlig ressurstilgang i fase 2. Dette forutsetter at de beregninger og estimer som er gjort i samarbeid med FFI, er tilnærmet riktige. Grunnlag og konklusjoner for disse beregninger og estimer blir vurdert fortløpende som nye rydderesultater er klare. Letestategien vil da på samme måte kunne justeres. Hensikten er alltid å forbruke riktige mengde ressurser, samtidig som det skal oppnås alminnelig aksept for den måten vi har beskrevet, og tenkt å oppnå akseptert restrisiko på.

Drøfting og godkjenning av arbeidsplaner foregikk ute ved avdelingene. 29. juni 2012 ble det innført ny særavtale for arbeidstid under blindgjengerrydding i Forsvarets skyte- og øvingsfelt. Da denne kom midt i sommerferien, ble forankring og implementering ikke helt som ønsket. Grunnlag for rapportering i FIF var ikke på plass før sent på høsten. Resultatet ble sen utbetaling av ATM for en del befal og sivile. Avtalen gjør det nå mulig å utvide dagene i skytefeltet, samt mulig å starte rydding allerede på mandager etter lunsj. Dette forutsetter imidlertid at avtalen blir videreført. Hjerkin PRO tror særavtalen vil ha positiv virkning på rekrutteringen av personell til kommende ryddeoppdrag.

Kapasiteten på skytefelthund har vært meget tilfredsstillende fra oppstart av, og gjennom hele sesongen. Søk etter bomblet rundt HFK-sletta er kommet såpass langt, at slutføring planlegges i 2013. Sterkt vekslende værforhold, samt dager med lave temperaturer har resultert i 14 dager uten søk. Dette er 4 dager mer inn året før. Erfaringer gjort så langt tilsier at skytefelthund fortsatt bør planlegges med i rydding av SØF fase II.

ERG EBA-vakt ble etablert i perioden uke 21 til 43. Hovedoppgaven er å støtte entreprisen på Haukberget og på HFK-sletta. For å utnytte denne kritiske ressursen fullt ut, støtter ERG EBA også hundelagene hele sesongen, samt at de bemanner Sorteringsplassen i de 7 ukene hvor ERK er satt opp på Hjerkin. Det var enkelte tekniske problemer med fjernstyrte maskiner i oppstarten av sesongen. Snø og glatte veier på slutten av sesongen førte til anleggsstopp i uke 43, og kansellering av uke 44 på Haukberganlegget. Erfaringene med fellesferie og aktivitetsfri periode i ukene 29 og 30 er gode, og blir videreført.

Værforholdene har vært tilfredsstillende store deler av sesongen. Sen snøsmelting på våren og tidlig snø på høsten resulterte i en del tapte dagsverk.

GIS-verktøyet utvikles og forbedres hvert år av GIS-ressurs i Forsvarsbygg Utleie i samarbeid med EOD-faglig rådgiver i prosjektet. Sortering og bearbeiding av data etter en sesong er forholdsvis omfattende, men gir meget god og detaljert dokumentasjon på gjennomført rydding i skytefeltet. Data overføres samtidig til FFI som samarbeider med prosjektet for å kvalitetssikre ryddeprosessen.

7 Videre framdrift

Tilbakeføring av Hjerkinn skytefelt til sivile formål ble delt i to faser, hvor 2012 var siste gjennomføringsåret i fase 1. Oppdraget på Hjerkinn fortsetter etter plan i 2013 iht fremsendt og godkjent forprosjekt fase 2. Dette vil omfatte ordinær eksplisvrydding med ERK tom 2020, mens oppsett av ERG EBA for å støtte anleggsarbeidene med fjerning av Kavaleriets anlegg på Haukberget og tilbakeføring av HFK-sletta etter plan fullføres og avsluttes i 2013. I tillegg vil tre hundeevipasjer gjennomføre rydding av bomblet rundt HFK-sletta. Det oppdraget er også forutsatt fullført og avsluttet i 2013. ERG EBA vil mest sannsynlig bli reetablert senere i fase 2 når veier skal fjernes og tilbakeføres. Delprosjekt eksplisvrydding Hjerkinn PRO har også ansvaret for eksplisvrydding i SØF fase 2. Arbeidene vil starte våren 2013 med tilbakeføring av Avgrunnsdalen SØF i Hurum iht godkjent forprosjekt. Videre plan for SØF fase 2 er å rydde inntil to felter hvert år etter 2013, fortrinnsvis før oppstart og etter avslutning på Hjerkinn hvert år. Dersom oppdraget på Hjerkinn kan avsluttes i 2013, er plan å omskolere og videreføre et mindre antall skytefelthunder for bruk i SØF fase II. Antall hundeførere vil da også bli redusert. Ryddemetoder vurderes fortløpende, men manngard og skytefelthund har en sentral rolle i SØF fase 2. For rydding av vanskelig tilgjengelige områder som fjellplatåer, vil helikopter bli brukt også kommende to sesonger. Veg inn til Einøvlingvatni skal utbedres og sikre effektiv tilgang til områder som ennå ikke er ryddet.

Det jobbes videre med metode for rydding av alpine områder (bratte fjellskrenter). Fase 2 dokumentet anbefaler bruk av kun EOD-operatører for å løse dette begrensede oppdraget, omregnet til ca 5,2 km². Tilsvarende anbefales bruk av EOD-operatører, ev i kombinasjon med skytefelthund, for rydding av PVRK i steinura ned mot Svåni i Svånålegret.

Fortsatt innrapportering og evaluering av ryddedata til, og i samarbeid med FFI vil fortsette. Konklusjonene i «Ryddingen av Hjerkinn skytefelt – en statistisk vurdering», foretar en kvalitetsvurdering av det som er gjort til nå, og gir anbefalinger omkring letestrategi, og hvor lenge et slikt program bør pågå. Fortsatt står det igjen ca 30 km² før hele feltet er ryddet min en gang. Når dette er på plass vil de årlige evalueringene sammen med FFI kunne ut i anbefalte tiltak for neste sesong. Hensikten er å få mest mulig ut av rydderressurser som tildeles årlig, og at akseptert restrisiko oppnås. Det forutsettes også at rapportens anbefalinger kan justeres dersom de fortløpende årlige evalueringer av rydderesultat skulle tilsi dette. Prosjektet må fortsatt jobbe for å få en aksept til den tilnærmingen til akseptert restrisiko som er beskrevet i rapporten fra FFI.

Fra 29. juni og gjeldende fram til 31.12.2012 ble særavtale om arbeidstid under blindgjengerrydding i Forsvarets skyte- og øvingsfelt implementert. Avtalen, dersom den blir reforhandlet for 2013 og videre, vil dette gi bedre ressursutnyttelse i tilbakeføringsprosjektet. For 2013 er plan å starte ryddearbeidene allerede ved lunsjtider på mandager. I tillegg vil arbeidstiden hver dag kunne utvides noe. Dette er mulig kun dersom særavtalen blir reforhandlet.

Hjerkinn PRO vil fortsette å følge med på utviklingen av ny søketeknologi. Vedlikehold og forbedring av eksisterende brukte ryddemetoder vil fortsatt være viktig for fase 2 Hjerkinn PRO og SØF fase 2. Samarbeidet med FFI, FKL FAES, FKL FHSK og Hærens våpenskole (HVS) videreføres.

8 Oppsummering

Det ble satt opp 7 ERKer i 2012 med i alt 2612 effektive dagsverk i felt. Ryddet område på 25,4 km² samsvarer godt med brukte ressurser. Antall funn er på nivå med tidligere år, og forventes å være slik så lenge det gjennomføres 1. gangs søk i feltet. Effektive dagsverk i år tilsvarer det prosjektet har estimert som nødvendig hvert år resten av prosjekttiden. Samarbeidet med FFI om vurdering av årlige resultater, og her enes om videre letestrategi blir viktig. Dette skal sikre effektiv utnyttelse av tildelte ressurser. Når hele feltet som et minimum er ryddet en gang, vil det statistiske grunnlaget i FFI Rapporten «Ryddingen av Hjerkinn skytefelt – en statistisk vurdering», gi enda bedre grunnlag for å anbefale videre letestrategi.

I år ble effektive dagsverk i felt mest påvirket av sen snøsmelting i skytefeltet på våren, og at to ERGer derfor måtte kanselleres. I tillegg ble to uker gjennomført med ryddemannskaper tilsvarende kun tre ERGer. Imidlertid var det en meget positiv utvikling med færre antall delvise og syke ilet sesongen.

Helikopter ble brukt for løft av ryddemannskaper og skal videreføres for neste sesong. I tillegg skal veg inn til Einøvlingvatni utbedres og sikre effektiv tilgang til områder som ikke er ryddet. Sikker gjennomføring skal fortsatt vektlegges. Siste sesong i fase 1 av prosjektet er gjennomført uten skader og uhell. Hele fase 1 er

dermed gjennomført uten vesentlige skader og uhell. Det at ukene i grovt er gjennomført etter samme mal i flere år, har skaffet prosjektet meget god erfaring. Sikker gjennomføring er imidlertid avhengig av lojale befal, ryddemannskaper og sivile, som følger opp gitte føringer. Personell som har støttet Hjerkinn PRO i fase 1 har alle bidratt til dette på en særdeles god måte, og har vært suksesskriteriet for å få dette til.

Totalt er det gjennomført søk i 190,1 km². Dette inkluderer da 126,9 km² 1. gangs søk, 41,8 km² 2. gangs søk og 15,3 km² 3. gangs søk. På resterende 6,1 km² er det gjennomført 4 el flere søk. Hele feltet er 165,5 km². Dette inkluderer området Hegglingen 2,2 km² som ligger utenfor skytefeltet. Alpine områder utgjør 3,9 km², 2,05 km² vannsystemer og 0,1 km² fjellskråninger over 60°. Vannsystemer og fjellskråninger over 60° skal vi normalt ikke rydde, og vi står da igjen med 163,35 km² som skal ryddes. Det gjenstår da ca 30 km² hvor det ikke er gjennomført 1. gangs søk med ordinær manngard. Dette ligger tett opp imot hva som er mulig å gjennomføre ila en sesong.

Oppdraget med skytefelthund på HFK-sletta vil kunne fullføres ila 2013, dersom denne kapasiteten opprettholdes som planlagt. Deretter vil omskolering og videreføring av et fåtall skytefelthunder kunne starte på høsten 2013, for bruk i SØF fase 2.

Støtte til delprosjekt EBA har bestått i å etablere og administrere ERG EBA-vakt som støtter entreprisene på Haukberget og HFK-sletta. Denne ressursen har også dekket behovet for EOD-operatører til skytefelthund hele sesongen, samt for bemanning av sorteringsplassen i ERK i 7 uker. Denne multifunksjonen har gått helt utmerket, og er effektiv ressursutnyttelse. ERG EBA-vakta har støttet oppdragene på en utmerket måte..

Arbeidsgruppe EOD har deltatt i arbeidsmøter med FFI omkring rapporten «Ryddingen av Hjerkinn skytefelt – en statistisk vurdering». I tillegg har gruppen diskutert tilnærmingen til bruk av ny særavtale om arbeidstid ifm ekspllosivrydding, samt ressurstilgang til SØF fase 2.

Vedlikehold og forbedring av eksisterende brukte ryddemetoder vil fortsatt være viktig for fase 2 Hjerkinn PRO og SØF fase 2. Samarbeidet med FFI, FKL FAES, FKL FHSK og Hærens våpenskole (HVS) videreføres.

Arkeologer sluttførte i 2012 sine arbeider i Hjerkinn skytefelt. Sluttrapport fra kulturminneregistreringen er ennå ikke mottatt. Arbeidet har vært omfattende og har vært et årlig innslag i prosjektet fra oppstart av. Hjerkinn PRO har mottatt tilstrekkelig grunnlag for å ta hensyn til registrerte kulturminner i skytefeltet.

Hjerkinn PRO/Delprosjekt Ekspllosivrydding støtte til SØF fase 2 ble mindre i år enn planlagt, da midler ble trukket tilbake. For 2013 er imidlertid forberedelser kommet meget langt ift å gjennomføre tiltak i SØF Avgrunnsdalen. Planen videre er å rydde inntil to felt fra SØF fase 2 årlig ved siden av Hjerkinn skytefelt. Den virksomheten bør imidlertid ikke foregå samtidig, og planlegges gjennomført før oppstart og etter sesongslutt på Hjerkinn.

Støtte til militære og sivile organisasjoner ble videreført i 2012. Detaljene fremgår av pkt. 6.2.10. Det er utviklet et godt å samarbeide med militære og sivile organisasjoner.

Planlegging av oppdrag om støtte til Hjerkinn PRO er kommet i meget godt gjenge. Arbeidsdokumentene som koordinator i Hæren OPSSTØ utarbeider gir tidlig oversikt for hva Forsvaret kan stille med, og hva prosjektet selv må skaffe til veie av ressurser. Særavtalen om arbeidstid under blindgjengerrydding i Forsvarets skyte- og øvingsfelt, dersom den blir reforhandlet for 2013 og videre, vil være bidrag til en god ressursutnyttelse både for Hjerkinn PRO og andre tilsvarende tilbakeføringsprosjekter. Forsvarsbygg er meget godt fornøyd med samarbeidet med Forsvaret, og takker alle avdelinger for utmerket støtte i 2012.

---

^A Vedlegg: Organisasjon, personell og materiell